

Larmen har lagt seg
Årets store bransjetreff i Musikk-Norge er over. Store og små stjerner fikk markert seg innen alskens musikksjangre. Her var det både gull og gråstein.

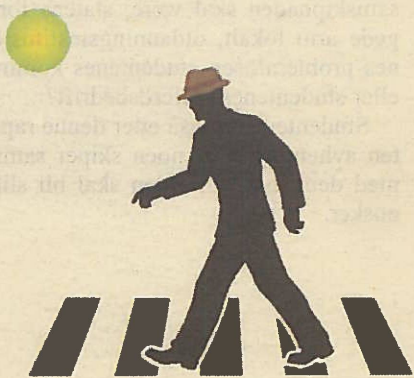
Side 23-25

Havets helter

Hver dag drar fiskere ut på havet for å hente smektende skatter i klodens største spisskammer. Noen kjære mor er det ikke.

Parentes, side 18-19

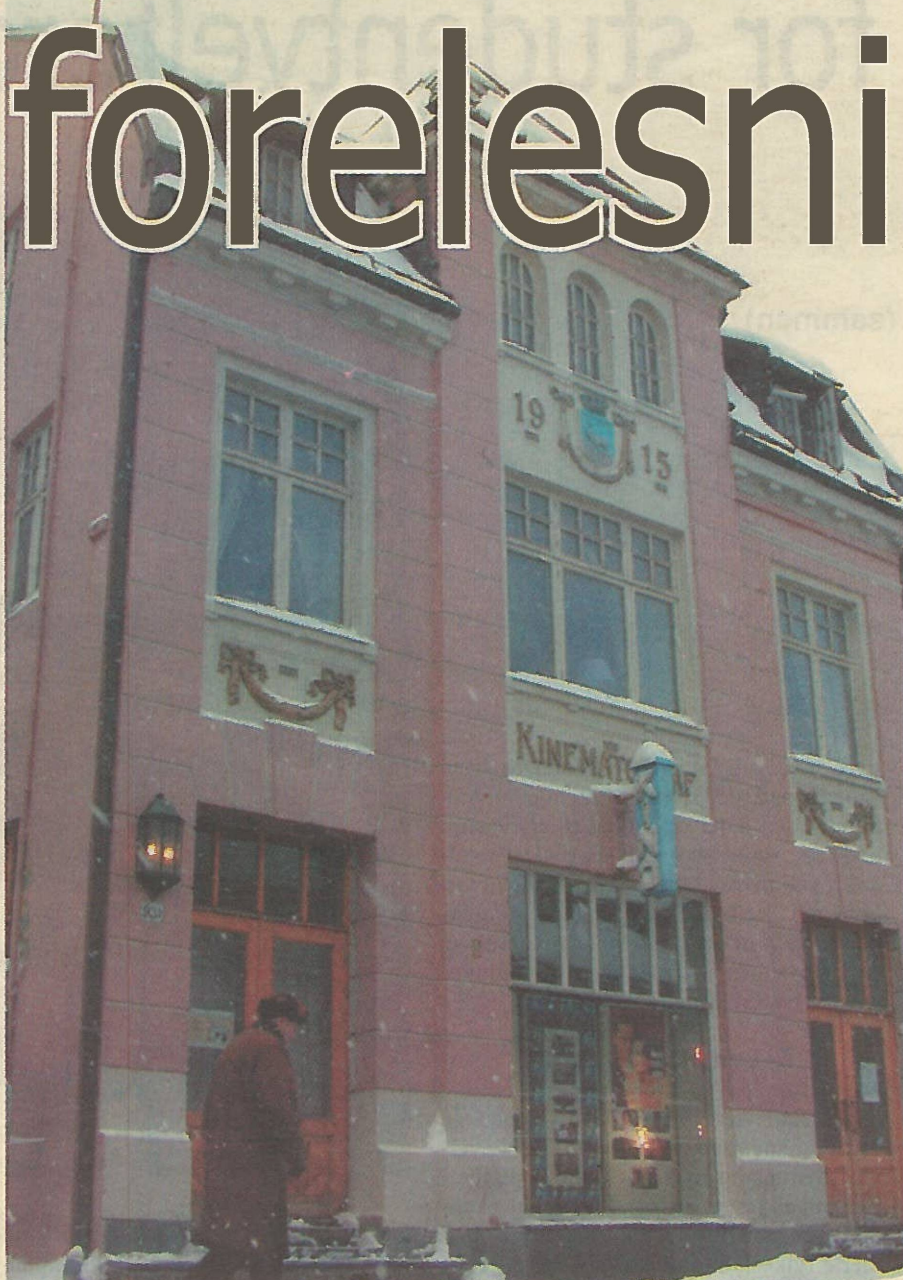

Herre min hatt

Den er sjelden å skue, men det hender den pryder et hode i gatebildet. Hvor ble det av hatten?

Parentes, side 15

Iskalde forelesninger

Verdensteateret er kaldere enn arbeidsmiljøloven tillater. – Man konsentrerer seg om at man fryser, og ikke om det foreleseren sier, hevder student Kristin Skar.

Foto JON TERJE EITERÅ

Studenter omfattes imidlertid ikke av arbeidsmiljøloven og har dermed ingen rett til å klage.

Side 6-7

Hum-fak tvinges i kne

Det humanistiske fakultet må stramme inn livreima for fjerde år på rad. – Hva med å opprettholde bredden i samfunnet? spør dekan Toril Swan og mener Norge er for orientert om næringslivet.

Side 4-5

Når studentenes velferd ikke er godt nok ivaretatt, klandres studentsamskipnadene. Tidligere styreleder Jon Christian Fløysvik Nordrum i Studentsamskipnaden i Tromsø stiller spørsmål ved om samskipnadene er de riktige syndebukkene.

Er Studentsamskipnaden alene om ansvaret for studentvelferden?

(sam)skipe, -a/et (norr.) ordne (sammen)

Kronikk

Jon Christian Fløysvik Nordrum, tidligere styreleder Studentsamskipnaden i Tromsø

Samskipnadene blir ofte studentenes hoggestab når velferden ikke strekker til. Men er samskipnaden den rette å holde ansvarlig?

"En av de andre"

Debatten mellom studiekommunene, staten og utdanningsinstitusjonene om hvem som skulle ta ansvaret for studentenes velferd har pågått siden før krigen. Opprettelsen av samskipnadene ble løsningen på problemet. Samskipnaden skulle *supplere* der andres velferdsytelser ikke strakk til. Etableringen sørget for tåkelegging og mulighet til ansvarsfraskrivning for stat og kommune. I dag går fortsatt debatten om ansvarsfordeling. Det eneste de har klart å bli enige om, er at det er best dersom "en av de andre" tar på seg oppgaven.

Begrepskrangel

Begreper skal løse problemet. "Vertskommuneansvar", "utdanningsinstitusjonens strategiske ansvar for studentvelferden" og "samskipnadens operasjonelle ansvar" er blant nøkkelordene. I fellesskap velger man et språk som legger opp til ansvarsfraskrivning snarere enn ansvarliggjøring. Samskipnadene kan bare bivåne begrepskrangelen og regis-

trere at et stadig større ansvar må tas av en samskipnad med stadig sviktende rammebetingelser. Samskipnadens tiltenkte supplerende rolle har i praksis blitt et totalansvar. For eksempel drives Studentbarnehager – et kommunalt ansvar – utelukkende av Studentsamskipnaden i Tromsø (SiTø) på grunn av Tromsø kommunes ansvarsfraskrivning.

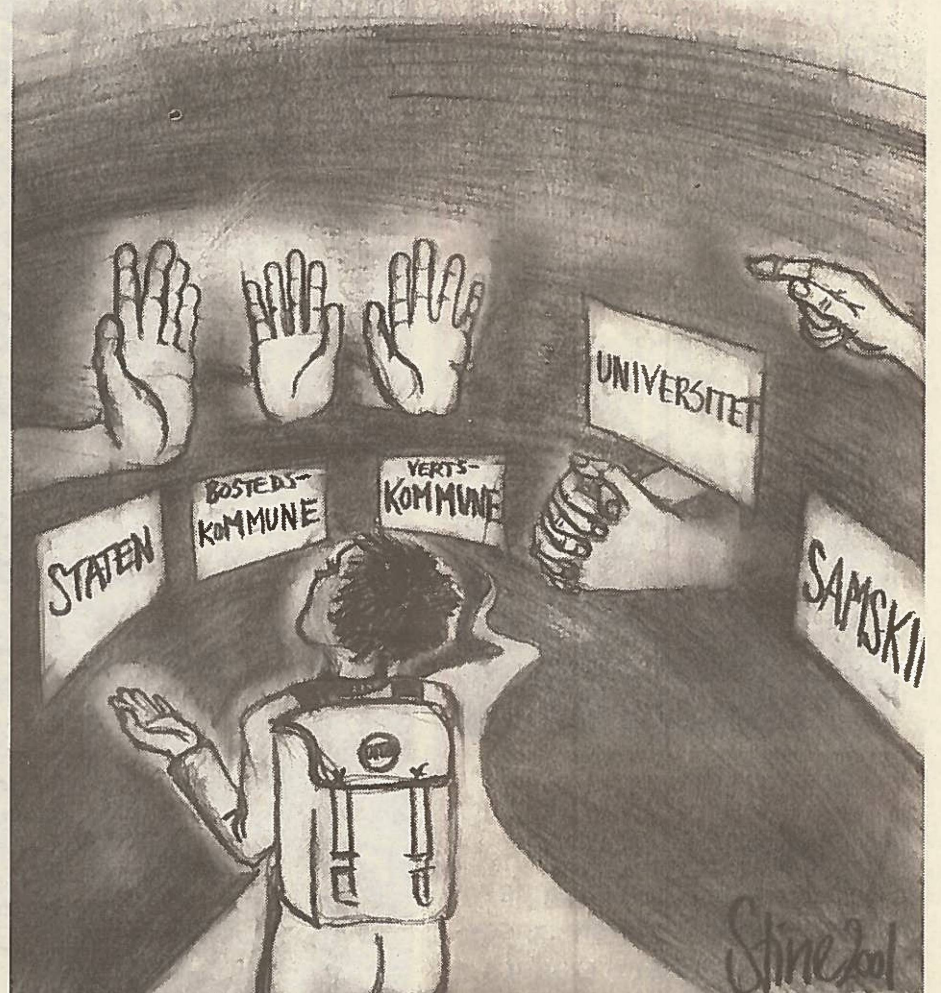
Det offentlige buffer

Man er opplært til å forvente at offentlige tilbud skal være billige. Samskipnadene blir av mange sett på som en offentlig velferdsinstitusjon men har rammebetingelser som en privat bedrift. Likevel blir kantinene sammenlignet med gjennomsubsiderte fylkeskommunale kantiner eller for den saks skyld Stortingskantinene, der kaffen koster to kroner og middagen tjue.

Det er samskipnadene som møter studentenes vrede når hybelen eller maten i kantina er for dyr, og barnehagene for få. Samskipnaden har blitt det offentlige buffer mot studentenes kritikk.

Bostedsregistrering

Herman Kristoffersen er en av de som ønsker å profitere stadig mer på studentene. Han ønsker at studentene skal bostedregistrere seg i Tromsø slik at kommunen

Illustrasjon STINE R. LARSEN

kan få statlige rammetilskudd for studentene. Kristoffersen sier derimot ingenting om hvordan Tromsø kan bedre studentenes velferd. Kanskje burde rammetilskuddet tilfalt samskipnaden, som dermed kunne gitt studentene ett fullverdig velferdstilbud?

Tannløst

I begynnelsen av dette året fremla Vertskommuneutvalget sin rapport som skulle bidratt til å avklare disse ansvarsforholdene. Dessverre er vertskommunerapporten et tannløst og intetsigende verk, hvis eneste bidrag er å trenere debatten ytter-

ligere noen år. Imens sitter noen av oss og venter på at vi skal få avklart hva samskipnaden skal være; statens forlenkede arm lokalt, utdanningsinstitusjonenes problemløser, studentenes kommune eller studentenes velferdsbedrift?

Studentene er også etter denne rapporten avhengig av at noen skiper sammen med dem hvis velferden skal bli slik vi ønsker.

Utopia

Ansvarlig redaktør:
Trine Andreassen

Kulturredaktør:
Morten Oddvik

Fotoansvarlig:
Jon Terje Eiterå

Desksjef:
Audun Rundberg

IT-ansvarlig:
Mathis Fenne

Redaksjonen:
Aina Borgersen
Krister Brandser
André Bruun
Stine Bø
Kristin Danielsen
Christoffer Eilifsen
Tone Evensen
Atle Isaksen
Gry Johansen
Mariann S. Karlsen
Stine Larsen
Marianne Nielssen
Marthe Olsen

Erlend Paasche
Silje H. Ryvold
Astrid Storaker
Margrete Vik
Jeanette Åsheim

Adresse:
Universitetet i Tromsø
Hovedgården
9037 Tromsø

Telefon:
77 64 53 66

Faks:
77 64 51 99

E-post:
utopia@utopia.no

Internett:
www.utopia.no

Annonsepriser:
Kontakt oss for tilbud
annonse@utopia.no

Opplag:
5000

Neste deadline:
16. mars 2001

Neste utgivelse:
21. mars 2001

Trykk:
Troms avistrykk

ISSN:
0806-9611

Utopia er et organ for studentene i Tromsø. Avisen gis ut med støtte over semesteravgiften.

Stadig flere presser seg selv til det ytterste og smeller i murveggen. Utbrenthet omtales som den nye folkesykdommen.

Brent i begge ender

Ordet "utbrenthet" er såpass nytt at retteprogrammet på PC-en streker under det med en rød linje. Den moderne livsførselen presenteres som hovedårsaken til fenomenet.

Kommentar

Trine Andreassen

Gullklokka, hedersbeviset som synliggjør en lang tjeneste i ett og samme firma, er ikke lenger et udelt positivt symbol. Nå skal du vise at du er dynamisk og tilpassningsdyktig. Det er ikke nødvendigvis bra å ha arbeidet i samme bedrift i 30 år. Ideallet er å avansere, å nå stadig høyere opp. Den som sier seg fornøyd med en jobb, har tapt.

Avanserer til sykdom

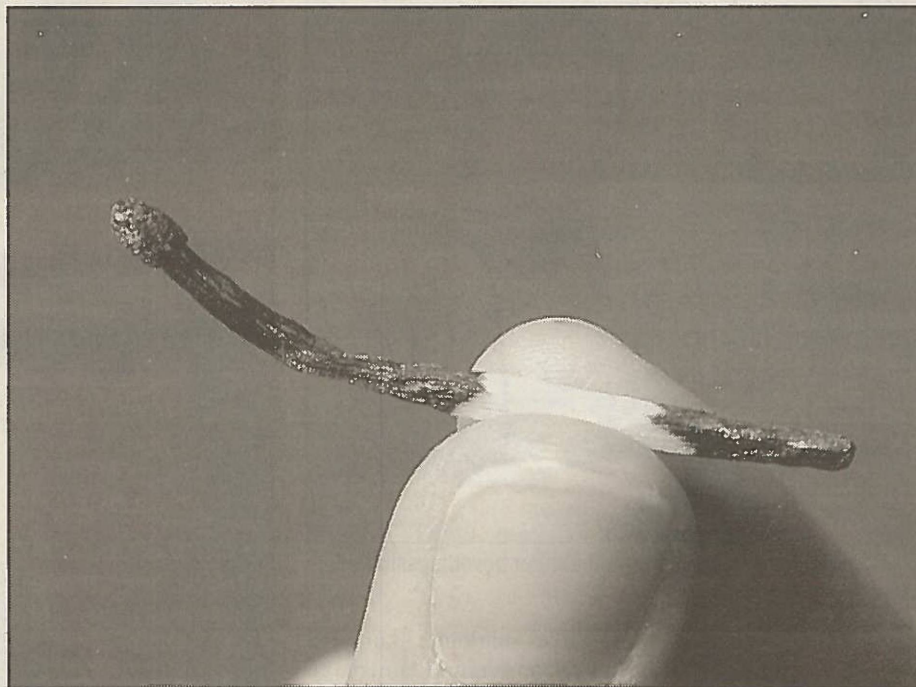
Mange jobber mye og har i tillegg et slitensomt familieliv. Dukker da litt motstand opp, blir den trippel så tung å bære som ellers. Dermed kan man kjapt avansere, ikke bare fra en jobb til en bedre, men fra å være sliten til å bli utbrent. Mennesket anno 2001 skal være på topp til enhver tid, men med full fart og bønn gass hele døgnet, går kroppen etter hvert tom.

Tar etter mamma og pappa

Barn stresser også. Kanskje foreldrene må plassere de søte, små et sted for å få tid til å stresse selv. Eller kanskje barna er inspirert av foreldrene når de kaster seg med på håndball, kor og teater, alt på en gang. Plakatene mot røyking som har hengt på bussene i vinter, viser hvordan små barn tar etter sine eldre forbilder, enten det gjelder røyking eller bruk av rulleskøyter. Eller stress. Det er ingen grunn til å anta at ikke barn påvirkes like mye, kanskje mer, av foreldrenes jag etter å rekke mest mulig, som av sneipen mamma etterlater seg i askebeget.

Å gjøre ingenting

Mange barn har fullpakkede dager fra de står opp til de legger hodet tilbake på puta.

BRENNES UT: Stadig flere blir utbrent på grunn av stort press og stramt tidsskjema. I fjor økte sykefraværet med over 11 prosent, ifølge Rikstrygdeverket. Foto JON TERJE EITERÅ

– Etter hvert får mange av dem så mye å gjøre at "sitte og gjøre ingenting"-greia forsvinner helt, forteller informasjonssjef Ragnhild Heggen i Rådet for Psykisk Helse til Dagsavisen.

Man skal kjede seg av og til. Det er da det gjør godt å foreta seg noe. Den tida da du bare studerer blomstermønsteret i tapeten er mer verdifull enn vi aner. Noen ganger må man ta seg tid til noe mer enn å skumlese avisa mens man hiver innpå frokosten for å rekke bussen. Fritid trenger ikke bety at du har tid du kan bruke fritt til hva du kan vil, men snarere at du har tid du ikke trenger å bruke til noe. Kjedsomhet er et gode.

Magesår

– Stress blir en av de helt store, kanskje den største, utgiftsfaktoren i helsesektoren i framtiden. Dette sier Wolfgang Rutz, leder av Verdens helseorganisasjons europeiske avdeling for psykisk helse, til den danske avisa Politiken.

Studier fra Arbeidsforskningsinstituttet viser at mellom ni og 20 prosent av den norske befolkningen hele tida eller ofte er plaget av stress. Vi kjøper medikamenter mot magesår, høyt blodtrykk og depresjon som aldri før. I stedet for å ta ondt ved roten, døyver vi det midlertidig.

Full fart feil vei

Samtidig kaster vi oss ned i gjørmebad, drikker grønn te og bruker alternativ medisin som aldri før. Vi vil ha tak i alt som er sunt, for å kompensere for at vi er totalt avhengige av klokka og hekta på følelsen av å gjøre ting bedre, stadig bedre.

Ifølge Rikstrygdeverket økte sykefraværet med over 11 prosent i fjor. Vi kjører i full fart mot murveggen. Er det noen som finner bremsa?

Utopia for...

25 år siden

Studentavisa har framleis ikkje fått noko namn. Vi gjev ho difor ut under namnet "Studentavisa i Tromsø". Men vi vonar ho ikkje skal heita det for all framtid. Vi bed folk om å senda gode framlegg til redaksjonen. Det framlegget som vert nytta, vert honorert med ei LP-plate. Hittil har vi fått inn svært få framlegg. Vi kan nemna "Nordflanken", "Nordfront", "Stå fram" og "Framstøt".

Hentet fra artikkelen *Namnet på avisa?*

10 år siden

Studentsamfunnets årlige åpningsfest ble en megabrøler. Med et underskudd på 16.000, og knapt tjue oppmøtte, slo samfunnet aller rekorder i mislykket arrangement. Styremedlem Leif Einar Claus forteller at de hadde ventet stor suksess, og at stemningen falt gjennom kjelleren da klokken ble ni på kvelden, og ikke en kjeft dukket opp. "Sister Rain" Oslo bandet som samfunnet hadde klart å slepe oppover, var ikke noe trekkpapir for vintertrøtte studenter.

Hentet fra artikkelen *Festbrøler av dimensjoner!*

Lovløse studenter

■ Studenter omfattes ikke av arbeidsmiljøloven. Dermed må de ta plass i frosne forelesningsrom med bord tilpasset kun høyrehendte.

■ Den som ikke omfattes av arbeidsmiljøloven, har nemlig ikke rett til å klage. Det som berger studentene noenlunde fra et pillrattent arbeidsmiljø, er hensynet til de ansatte. Den foreleseren som står på podiet i en teatersal som holder 16 beinfrosne grader, har mulighet til å protestere. Dermed har Verdensteaterets forelesere ikke bare ansvar for sitt eget arbeidsmiljø, men også for studentenes.

■ Norsk Studentunion (NSU) vil at studenter skal få en arbeidsmiljølov. Det er ikke vanskelig å slutte seg til det kravet. At studenter ikke beskyttes av et lovverk på sin studieplass er helt ulogisk, for universitetet og høgskolen er deres arbeidsplass. Trond Giske ønsker å gjenreise heltidsstudenten med studiet som eneste jobb. Da må studentene også få samme rettigheter som vanlige arbeidstakere.

■ Brevet Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF) på tampen av april sendte Stortingets komité for kirke, utdanning og forskning er hårreisende. Der hevdet det at om arbeidsmiljøloven gjøres gjeldende for studenter, kan man måtte begrense antallet studenter ved utdanningsinstitusjonene inntil man får utbedret lokalene. Dermed kan studenter bli ute-stengt fra en studieplass.

■ Dette argumentet er ikke annet enn et forsøk på å snike seg unna en arbeidsmiljølov for studenter. At innføringa av en lov vil skape så mye problemer at man ikke kan innføre loven likevel, er tøv. På den måten kommer man ingen vei, lik rotta som strever i løpehullet sitt. Man later som om man løper studentenes ærend og påstår det er av hensyn til studentene selv man nøler med å innføre en arbeidsmiljølov. I virkeligheten er KUF løpegutt for lettvintheten selv.

Larm med alarm

Klokkene ringer for studentene i Åsgårdveien. Minst en gang i måneden rystes øregangene deres av skingrende brannalarmer, ifølge beboerne selv. Hva med utdeling av gratis Sov i ro-propper?

Hum-fak med kniven på s

Med 2001-budsjettet er midlene til Det humanistiske fakultet (Hum-fak) betraktelig redusert. – Norge prioriterer næringsliv, men hva med å opprettholde bredden i samfunnet? spør en oppgitt dekan Toril Swan.

Tekst ANNA KLARA MÅSEIDE
Foto GRY JOHANSEN

Studenttallet på universitetene har sunket, og det er derfor den økonomiske støtten til Hum-fak nå minker for fjerde året på rad.

Sulteføret

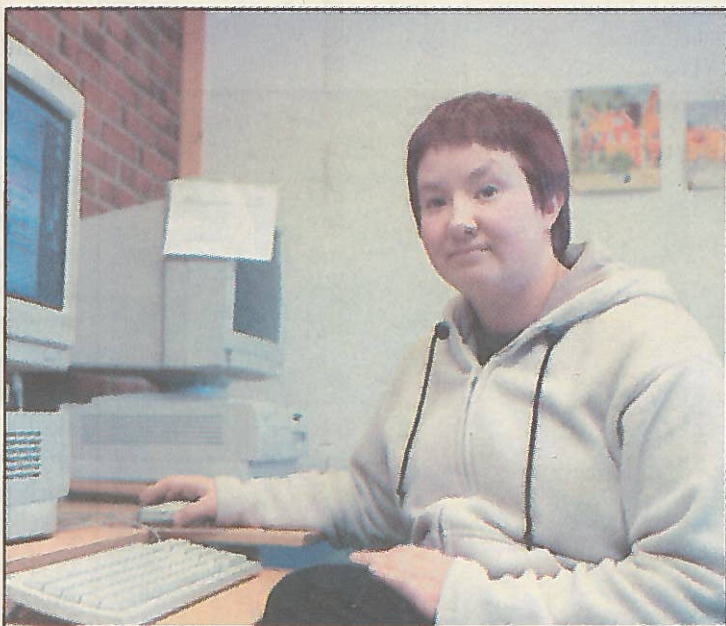
– Disipliner som medisin og informatikk krever, og får dermed, mye penger for å kunne gjennomføre undervisning så vel som forskning. Det er dette Norge vil ha for øyeblikket, mener Toril Swan og mener Norge fører en næringslivsretta politikk.

– Det er rett og slett vanskelig å stille opp mot fagdisipliner som helse og IT, som blant annet kan skilte med økonomisk støtte fra eksterne kilder. Det vi er vitne til, er studenter som blir aleit opp til å bli forskere, for så å bli sulteføret. En kan spørre seg hvor forlokkende dette virker, kommenterer Swan.

– Sliter på miljøet

Ingen nye vikarer vil bli tilsatt, på tross av ledige stillinger og permisjoner. Hjelpelærer- og utstyrsbudsjettet vil bli redusert, og det skal kuttes i støtten til hovedfagsstudenters deltakelse på konferanser. I tillegg kommer en generell reduksjon på 38 prosent i forhold til de behovene som er meldt fra de enkelte instituttene. Fakultetsdirektør Eirik Liland kan melde om dramatiske kutt i undervisningspersonalet.

– Per i dag er vi 12 institutter fordelt på 13 fag, hver med to til fem ansatte. En kan jo tenke seg hvilke konsekvenser et slikt

OPPGITT: – Inspirasjonen forsvinner, kommenterer hovedfagsstudent Åse-Lill Trondsen.

kutt vil få, sier en ettertenksom Liland.

– Slike kutt er med på å skape slitasje innad i miljøet, både blant lærere og studenter. I løpet av de to siste årene har vi vært vitne til kutt på til sammen 2,5 millioner kroner, bemerker Liland. Dette er økonomiske realiteter som svir i Hum-fak-pungen.

– Må ha konsekvenser

– I et Norge ledet av en Kirke-, undervisnings- og forskningsminister som med hodet høyt påstår at Norge skal bli en storsatser på utdanning, er vi igjen vitne til at realiteten vil det annerledes, hevder dekan Swan. Hun stiller spørsmål ved hvilken kvalitet norske universiteter vil få i fremtiden.

– Slike markante kutt må ha konsekvenser, proklamerer en tydelig engasjert Swan.

– Inspirasjonen forsvinner

Åse-Lill Trondsen, hovedfagsstudent i russisk, mener slike kutt er med på å pasifisere undervisningen.

– Når fakultetet ikke har økonomiske muligheter til å følge opp studenten i den grad det burde, forsvinner inspirasjonen, sier en oppgitt Trondsen.

– Å være student på hovedfagsnivå og ikke kunne dra på konferanser for å stifte viktige bekjentskaper og utveksle informasjon, fordi det ikke er penger i kassen, fungerer ikke akkurat som ei gulrot, sier en klart proosert Trondsen.

SLITER:

– Slike kutt skaper slitasje på miljøet, mener fakultetsdirektør Eirik Liland.

MINDRE PENGER TIL HUM-FAK: – Det er medisin og informatikk Norge vil ha for øyeblikket, hevder dekan Toril Swan ved Hum-fak.

rupen

Frykter studentflukt

Seminargruppene kan bli fjernet og undervisningstimene bli færre for studentene ved Norges fiskerihøgskole (NFH). – Større strykprosent og dårligere rekruttering blir resultatet, tror studentrepresentant Hilde Lorentsen i styret for NFH.

Tekst TRINE ANDREASSEN

NFH går tre millioner kroner i underskudd og planlegger en kraftig slanking av utgiftene for å holde seg på beina.

Færre lærere

– Time- og hjelpeleærerbudsjettet kan bli kuttet med 20 prosent på hvert institutt. Det blir færre, kanskje ingen, seminargrupper. Dessuten blir det færre ekstralærere på labøvelsene, samt dårligere eksamensgjennomganger. På NFH har vi veldig få seminargrupper fra før, påpeker Lorentsen og frykter at en allerede høy strykprosent på mange fag nå vil vokse seg enda større.

– Ekstraundervisning har hatt svært positiv effekt i fag med stort frafall. Færre seminargrupper fører til mindre eller ingen eksamensgjennomgang og dermed større strykprosent.

Beskjærer fagtilbudet

Også fagtilbudet kan bli skadelidende.

– NFH er nedprioritert

– Jeg beklager hvis vi ikke har klart å holde regnskapene i orden, sier direktør Odd Handegård ved NFH. Han mener marine fag blir nedprioritert i Tromsø.

– Det er litt rart når hele Norge, unntatt Universitetet i Tromsø, prioriterer marine fag, kritiserer Handegård.

Uforutsette utgifter

Direktøren vil ikke gi noen enkeltårsak skylda for at NFH går tre millioner kroner i underskudd.

– Det er fordelt på mange småposter. Omtrent halvparten av underskuddet ved NFH skyldes uforutsette utgifter. Vi har til vår store overraskelse ikke fått kompensert for den tariffmessige lønnsstigninga i fjor og mangler fortsatt vel en million kroner der. Dessuten har vi dratt med oss underskudd fra tidligere år, bemerker Handegård og legger til:

DÅRLIGERE KVALITET: Innstramningene gir dårligere studiekvalitet, hevder studentrepresentant Hilde Lorentsen og frykter at studentene velger bort NFH.

Foto TRINE ANDREASSEN

– På sikt kan fag bli nedlagt, og det er ingen mulighet for å få igang nye kurs. Vi vil ha bedre fagtilbud og flere fag, ikke færre, kritiserer Lorentsen.

Direktør Odd Handegård ved NFH bekrefter at enkelte fag har kommet under lupen.

– Vi har sett på kurs som har få studenter, og noen av fagene kan komme til å bli tilbudt bare annethvert år.

Mindre muntlig eksamen

Hilde Lorentsen varslers også om et mulig ansettelsesstopp.

– Dette går ut over studentene, fordi man vil hente inn eksterne forelesere bare til de timene studentene skal ha under-

visning. Dermed får man ikke stilt spørsmål utenom forelesningene, poengterer hun.

Dessuten kan muntlig eksamen bli rammet av sparekniven.

– Allerede nå har vi svært få muntlige eksamener, og ettersom dette er en dyr eksamensform, kan den bli brukt enda mindre. Det kan også bli mindre oppgaveskriving, ettersom man ikke har råd til å betale sensorer for å rette oppgavene, forklarer Lorentsen. Også studieturene kan forsvinne.

– Jeg tror vi har god regnskapsstyring, selv om det har skeiet ut enkelte steder.

Tildelingsfest

Handegård tror dessuten de økonomiske ulihetene mellom fakultetene i noen grad skyldes historiske forhold.

– Det skjedde en formidabel vekst på UiTø første halvdel av 1990-tallet. Noen fagområder hadde enorme variasjoner i studenttilgangen og ble tildelt veldig store ressurser. NFH har derimot hatt et jevnt stigende studenttall hele tida. Da rammebudsjetteringen ble innført, ble tallene fra tildelingsfesten i perioden 1991 til 1996 lagt til grunn for rammetildelingen til fakultetene.

Dette medførte ifølge Handegård at NFH fikk en forholdsvis lav basisbevilgning som utgangspunkt for seinere tildelinger.

Ostehøvel

– Når bevilgningene fra Stortinget til universitetet nå blir skåret ned, reduserer ikke universitetsstyret bevilgningene til fakultetene etter samme modell som i oppgangstidene. I stedet tar man en ostehøvel og skjærer flatt på alle fakultetene, det vil si at alle fakulteter skjæres med samme prosent. Etter vårt syn gir dette urimelige konsekvenser, sier Handegård og hevder:

– Regnskapene fra en del andre fakulteter kan tyde på at de har fått for mye økonomisk støtte.

— Noe for enhver

Sau.no slo ulv.no

Den nye navnepolitikken for .no har trådt i kraft, og det har vært trekning om de ti mest populære domenenavnene. 208 ville ha data.no, og 85 ville ha por.no, ifølge Aftenposten. For øvrig var sau.no et mer populært domenenavn enn ulv.no, slankekur.no havnet på 15. plass over de mest søkte domenenavnene, og mettemarit.no er underveis.

– Potetgull gir bedre karakterer

Å gumle potetgull og høre på musikk til lekselesingen kan forbedre læreevnen, ifølge amerikanske forskere. Studien har sett på hvordan individuell tilpasning av studenters egenstudiemiljø virket inn på resultater på matteprøver, skriver Dagbladet. De studentene som prøvde ut og fant nye personlige studievarianter fikk betydelig forbedrede karakterer på sine matteprøver i forhold til de studentene som kun leste helt tradisjonelt.

700 nye jobber i olje

Investeringene til olje- og gassfelt i drift var hele 23,5 milliarder i 2000, de høyeste noensinne. Dette betyr nye arbeidsplasser i Nordsjøen. – Av personer med høyere utdanning innen geologi, geofysikk, reservorteknologi og produksjon anslår bedriftene et behov for mellom 300 og 350 nye stillinger. I tillegg vil de ansette rundt 370 personer med fagutdanning eller teknisk fagskole, sier kommunikasjonsrådgiver Leif Harald Halvorsen i OLF til Teknisk Ukeblad.

Slutt på lightsigaretter

Sigaretter med betegnelsen "light" eller "mild" blir forbudt i EU- og EØS-landene, skriver Nordlys. I tillegg til forbudet mot villedende varebetegnelser, blir tobakksprodusentene også pålagt å gjøre sigarettene generelt mildere. Når direktivet trer i kraft, kan en sigarett ikke inneholde mer enn ti milligram tjære og ett milligram nikotin, mot 12 milligram tjære og 1,1 milligram nikotin i en dansk Prince-sigaret i dag. Norge vil følge disse reglene.

Fuller fugler

I fylket Shasta, California (USA), har bilistene en ekstra utfordring når de kjører langs motorvei 5. Fugler som har spist bærene av en spesiell plante som finnes i nærheten, opplever en følelse av alkoholrus. Dette får fatale følger for horder av småfugler når de skal fly over veien. Politiet i staten har uttalt at de ennå ikke har klart å fukke og tiltale noen for å fly i beruset tilstand, ifølge CNN.com.

Studentene fryser i Verden

Lufta i den gamle kinosalen holder så vidt 16 grader, og på kalde dager hutrer studentene seg gjennom forelesningene.

Tekst AUDUN RUNDBERG
Foto JON TERJE EITERÅ

Kristin Skar er en av mange studenter som har forelesninger i Verdensteateret i Storgata dette semesteret. Hun mener den lave lufttemperaturen går ut over studiekvaliteten.

Mister konsentrasjonen

– Det er klart det er ubehagelig når det er kaldt. Man konsentrerer seg om at man fryser, og ikke om det foreleseren sier, stadfester en godt påkledd Skar.

Da Utopia var til stede i Verdensteateret var temperaturen i utgangspunktet 16 grader, men den steg sakte oppover mot 18, som er grensa i arbeidsmiljøloven for hvor kaldt det kan være. Skar forteller imidlertid at dette ikke var en av de kaldeste dagene.

– Det har vært kaldere, sånn at vi har sittet og hutra under forelesningen. Når det er mildt ute, så er det jo klart at det er varmere inne, forteller hun.

På grensen

Arbeidsmiljøloven, som skal ivareta ansattes interesser med hensyn til blant annet inneklima, gjelder ikke for studenter. Skar ser imidlertid ingen forskjell på det å være student eller ansatt, og har ingen forståelse for at loven ikke skal gjelde for henne:

– Dette er vårt arbeid. Dette er vår arbeidssituasjon, konstaterer hun.

Har påpekt problemet

Skar forteller at studentene som får undervisning i kinosalen har påpekt overfor foreleserne at det er kaldt der.

– De har prøvd å få igang en varmeovn som står her, men det har ikke blitt noe bedre.

Hun skjønner ikke hvorfor det skal være så kaldt på forelesningene.

– Det burde ikke være noe problem å holde en akseptabel temperatur i salen. Det er tross alt rimelig varmt her på kinovisningene om kvelden.

Enkel løsning

Hun tror det hadde vært varmt nok om bare ovnene var blitt slått på tidligere, og ser fram til en snarlig løsning.

– Jeg håper jo de vil gjøre noe. Men det er vel en tidkrevende prosess å få ordnet opp i slike ting, sukker hun.

Studentene er imidlertid ikke hjelpeløse. Problemet med kulda i kinosalen har fått en midlertidig løsning, forteller Skar:

– Etter forelesningene har vi pleid å løpe av gårde for å kjøpe varm te.

KALDT:
Kvikksølvet krøyp sakte oppover til 18 grader da Utopia besøkte kinosalen.

GODT PÅKLEDD: Student Kristin Skar mener at den lave lufttemperaturen i Verdensteateret går ut over studiekvaliteten.

Vil ha arbeidsmiljølov for studenter

– Vi mener arbeidsmiljøet for studenter er for dårlig, sier Marte Holten Jørgensen, studentsosialt ansvarlig i Norsk Studentunion, NSU.

Jørgensen sitter i NSUs sentrale arbeidsutvalg og forklarer ønsket om en arbeidsmiljølov for studenter slik:

– Hovedårsaken er at vi vil ha en sanksjonsmulighet. Ansatte har mulighet til å klage på arbeidsmiljøet, det har ikke studenter.

Kunne ikke gjøre noe

I april 2000 forsøkte studenter ved universitetet i Bergen å få Arbeidstilsynet til å sjekke etter

asbest i Studentsenteret i byen.

– Da fikk de beskjed om at siden arbeidsmiljøloven ikke gjaldt dem, var det ingen vits for Arbeidstilsynet å komme, forteller Jørgensen.

Også for andre grupper

NSU mener loven også bør gjelde elever i grunnskolen og på videregående skoler. Jørgensen mener NSU tjener på å samarbeide med andre organisasjoner, og sier:

– Vi vil forsøke å få til et samarbeid med Studentenes Landsforbund, Landsorganisasjonen (LO), ungdomspartiene og lærer- og elevorganisasjonene.

I Finland gjelder arbeidsmiljøloven alle, både arbeidstakere og personer under utdanning. Det har den gjort siden 1990.

MISFORNØYD: Marte Holten Jørgensen i NSU hevder studentenes arbeidsmiljø er for dårlig.

steateret

Forsinket lovforslag

Storingsrepresentant Rolf Reikvam (SV) ønsker seg en arbeidsmiljølov for elever og studenter. – Loven skal være minst like god som den for sysselsatte, krever han.

Reikvam er utdanningspolitisk talsmann og medlem av stortingets komité for kirke, utdanning og forskning. Han fikk flertall i Stortinget for at Kirke-, utdanning- og forskningsdepartementet (KUF) skulle utarbeide et forslag til lov om arbeidsmiljø for elever og studenter.

Venter ennå

– Jeg la fram proposisjonen for Stortinget 18. mai, og lovforslaget ble meldt å komme før jula 2000, forteller han.

Men Reikvam venter ennå på utkastet til loven. Selv om det er varslet å være klart i mars måned, er han ikke altfor optimistisk:

– Det skal holde hardt for at de rekker det i løpet av vinteren.

Komiteen sa nei

Den samme komiteen som Rolf Reikvam nå sitter i, sa i mai 1996 nei til et framlegg fra tre av Senterpartiets stortingsmedlemmer om å få laget en egen arbeidsmiljølov for elever og studenter.

I et brev til komiteen, datert 30. april 1996, skriver KUF følgende:

”Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet vil peke på at en mulig konsekvens av å gjøre arbeidsmiljølovens bestemmelser gjeldende for studenter, er

at man når studenttallet øker, som det har gjort i senere år, må begrense antall studenter ved institusjonene inntil man får utfordret lokalitetene slik at de tilfredsstiller lovens krav. Denne muligheten for adgangsbegrensning må etter departementets mening veies mot de hensyn arbeidsmiljøloven skal ivareta.”

Gir ikke mening

Selv om loven kan vise seg å bli kostbar for utdanningsinstitusjonene, synes ikke Reikvam KUFs uttalelse gir mening.

– Vi veit fra før av at det for eksempel er dårlig innelima og plassbehov mange steder. Her har vi muligheten til å gå inn og gjøre noe for elever og studenter, og en kan ikke veie dette opp mot studentenes velferd, slår han fast.

Utover de behovene som er ivare tatt i dagens arbeidsmiljølov, ønsker Reikvam et tillegg som gir elever og studenter mulighet til å være med og bestemme hvordan de vil ha det.

– Jeg ønsker å ha en lov som er minst like god som den for sysselsatte. En lovbestemmelse skal oppdra og gi rettigheter til dem den gjelder for.

... because there's more to life than restrictions ...

Via
ferieverden

Storgata 48, 9008 TROMSØ

Enveispriser fra Tromsø:

Oslo	720,-	Braathens
London	2025,-	KLM
Bangkok	4595,-	Lufthansa
Rio de Janeiro	4869,-	Lufthansa
New York	2975,-	British Airways
Sydney	6619,-	British Airways
Dar es Salam	5492,-	British Airways

Alt du trenger er et ungdoms- eller studentkort og det fåes kjøpt hos oss til kr 70,-. Aldersgrense kan variere fra selskap til selskap.

Med forbehold om endringer.

STA TRAVEL 77 64 80 02
Student og ungdomsreiser

IMAGINE TOUCH SEE LEARN UOINI
LERNEN TOUCHER FÜR LIE CHANGE
E INDIVIDUAL VISION USTEN DO ENJOY RELATE INDEPENDENCE
LERNEN DO ENJOY REHIRE INDEPENDENCE MEET IMAGINE TOUCH HER

Centrum * Libris

Vi har bøkene og materiellet du trenger

- Fagbøker
- Posters
- Multimedia
- Skolerekvisita
- Video

Stor fagbokavdeling i 2. etg. med fagbøker, tidsplanleggere og gode tilbud på skolerekvisita, posters, multimediaavdeling, video etc.

1. etg: Velassorterte bokavdelinger, engelske bøker, turkart etc.

Vi bestiller prompte de fagbøker som trengs uten ekstra omkostninger.

Postboks 533, 9256 Tromsø
Bok- og papirhandelen i Sjøgata

Telefonnr.: 77667200
Telefaksnr.: 77685301
E-post: erik@centrumlibris.no
Internett: www.centrumlibris.no

Libris

— Utenfor Tromsø

Studentene rømmer fra Bergen

Stadig flere slutter på Høgskolen i Bergen før de har fullført utdanninga si. Verst er det på ingeniøruddanninga, der nesten halvparten forlater studiet før de er ferdige. Også flere andre studieretninger sliter med å holde på studentene. Totalt sett fullførte bare 73 prosent av høgskolestudentene på normalt tid i fjor.

Får ettergitt studiegjeld

Norske masterstudenter får nå ettergitt studiegjeld på lik linje med hovedfagsstudenter. Det er resultatet etter lang lobbyvirksomhet fra NSU. Ordningen har imidlertid ikke tilbakevirkende kraft. – Studenter som tok eksamen i høst vil likevel få ettergivelse automatisk, sier informasjonssjef Wenche Merli i Lånkassen til Studvest.

Utdanning blir handelsvare

USA foreslår at WTOs frihandelsregler skal gjelde også for høyere utdanning. Norsk statsstøtte til universitetene og regler for hvem som får utdele grader kan bli stemplet som ulovlig favorisering og handelshindre. – Om en kan sende regningen til Lånkassa for en hvilken som helst utdanning, er jeg redd vi vil få en omlegging der studentene må betale for utdanningen selv, sier generalsekretær i Universitets- og høgskolerådet, Per Nyborg til Universitas.

Giske vil ha tre nye universiteter

Utdanningsminister Trond Giske mener det er ønskelig med tre nye universiteter. Er Stortinget enig, kan dette bli aktuelt allerede kommende høst. De tre er høgskolene som kan bli universiteter, ligger i Agder, Stavanger og Bodø, ifølge NRK.

Ikke kvartalbetaling likevel?

I februar uttalte Trond Giske at det bør vurderes å gi studentene penger kvartalsvis fordi de ellers bruker opp alt. Nå moderer han seg noe. Under Stortingets spørretime onsdag 28. februar sa Giske at kvartalsvise utbetalinger bør vurderes hvis man får til en økning av kostnadsnormen. Altså: Hvis du for eksempel får 80 000 kroner i året, kan det bli oppdelt i fire, skriver Studentsiden.

3.000 kroner i en silo

Kornsiloen på Grünerløkka står klar til å ta imot sine første beboere 1. september. Men studenthyblene vil koste over 3000 kroner i måneden. Bakgrunnen for at prisen legges på dette nivået er at prosjektet har kostet noe mer enn først antatt, ifølge Studentsiden.

SaNS og samling

Landsmøtet for SaNS (Sambandet av Norske Studentsamfunn) ble i februar arrangert i Tromsø. Nå skal Studentsamfunnet i Tromsø bli medlem av sambandet.

Tekst JON TERJE EITERÅ

SaNS arbeider for å fremme studentsamfunnenes saker og legge til rette for samarbeid mellom studentsamfunn i Norge. Organisasjonen har eksistert siden 1994 som et løst samarbeid lokallag imellom og begynner først nå å få en mer formalisert struktur.

Dele på kompetansen

– Organisasjonen skal samle studentsamfunn og dele erfaringer, forteller leder i SaNS, Terje Bård Hansen.

– I dag sitter noen studentsamfunn på spisskompetanse som andre ikke har. Ved å dele disse erfaringene vil man legge til rette for større og bedre gjennomførte arrangementer. Det være seg konserter, utstillinger, teater og lignende, mener Hansen.

Sans for samarbeid

Representanter fra 15 lokallag rundt om i landet satt i grupper på møtet og diskuterte blant annet

samarbeid med Samskipnaden. Et annet tema var hvordan de kunne bli bedre til å skaffe og forholde seg til sponsorer. Ikke minst ble SaNS i seg selv drøftet, hva de skal være og hva de kan gjøre for sine lokallag.

Billigere t-skjorter

Arne Gya, president i Studentsamfunnet i Tromsø, kan ikke se noen ulemper ved å havne under paraplyen til SaNS.

– Det kan gi oss storkundefordeler, påpeker han og gir et eksempel med t-skjorter.

– Tenk på hvor mange t-skjorter det brukes under for eksempel Debut-uka, og tenk så på hvor mye vi kan spare hvis flere samfunn kjøper t-skjorter sammen.

Gya forteller videre at kontingenten utgjør 1.500 kroner i semesteret per lokallag uansett størrelse.

– Det er kun dette man risikerer ved å være medlem av SaNS.

ORGANISERTE SAMFUNN: Studentsamfunnet i Tromsø skal bli medlem av SaNS. – Samarbeidet blir bedre gjennomførte arrangementer, mener leder i SaNS, Terje Bård Hansen. Foto JON TERJE EITERÅ

PESSIMIST: Styreleder i SiTø, Kari Mette D. Eliassen, tviler på at kantine og idrettshallen blir unntatt moms.

Taust om moms

Kirke-, undervisnings- og forskningsdepartementet vil ikke si et ord om momsfritak for samskipnadens kantiner og idrettshaller. – Det er ikke å tolke som positivt, mener styreleder Kari Mette Darell Eliassen i Studentsamskipnaden i Tromsø (SiTø).

Tekst TRINE ANDREASSEN
Foto JON TERJE EITERÅ

Departementets forskrifter kommer i mars, og der står det også hvem som blir unntatt fra moms.

– Vi hører neppe med til de organisasjonene som er unntatt, ettersom vi ikke har fått noen signaler fra departementet,

beklaget Darell Eliassen på studentstyremøtet onsdag 28. februar. Hun karakteriserte det hele som et spørsmål om studentsamskipnadene er næring eller driver ideelt arbeid.

– Kantinedrifta i Tromsø har gått både i overskudd og under-

skudd. Når drifta går i null, kan vi si den er med på å finansiere vårt ideelle arbeid, argumenterte Darell Eliassen og konstaterte:

– Det blir rett og slett en katastrofe om vi blir pålagt moms.

Letter på prinsippene

Studentstyret er prinsipielt imot at kommersielle aktører skal reklamere på universitetsområdet. Likevel vil de gi sponsorene av UKA 2001 adgang til campus.

Tekst TRINE ANDREASSEN

– Vi ønsker ei best mulig UKA og velger derfor å gjøre unntak fra regelen, sier nestleder Hilde Karen Ofte i studentstyret. Hun påpeker at kommersielle aktører er et hett tema både i studentstyret og Norsk Studentunion (NSU).

– Noen vil åpne helt opp for kommersielle aktører, andre vil ikke, forklarer Ofte.

Kommersiell kurs

I studentstyrets vedtak står det at prinsippet om at universitetsområdet skal være reklamefritt,

kan fravikes "kun i tilfeller der avtale med kommersielle aktører utvilsomt gir studentene ved Universitetet i Tromsø et bedre tilbud. Avtaler om inntjening til Studentstyrets egen virksomhet omfattes ikke av dette".

Reklame for et kurs i studieteknikk henger rundt om på universitetet, og Ofte vedgår at dette er kommersiell virksomhet.

– Men studenter får dette kurset billigere enn andre. Hvem vi gir unntak fra vedtaket, avhenger av hvem vi vil bli assosiert med, bemerkter hun.

Gratisplasser til studentstyret

For å kunne henge opp plakaten, har studentstyret gjort et unntak fra vedtaket om at kommersiell virksomhet ikke hører hjemme på universitetsområdet.

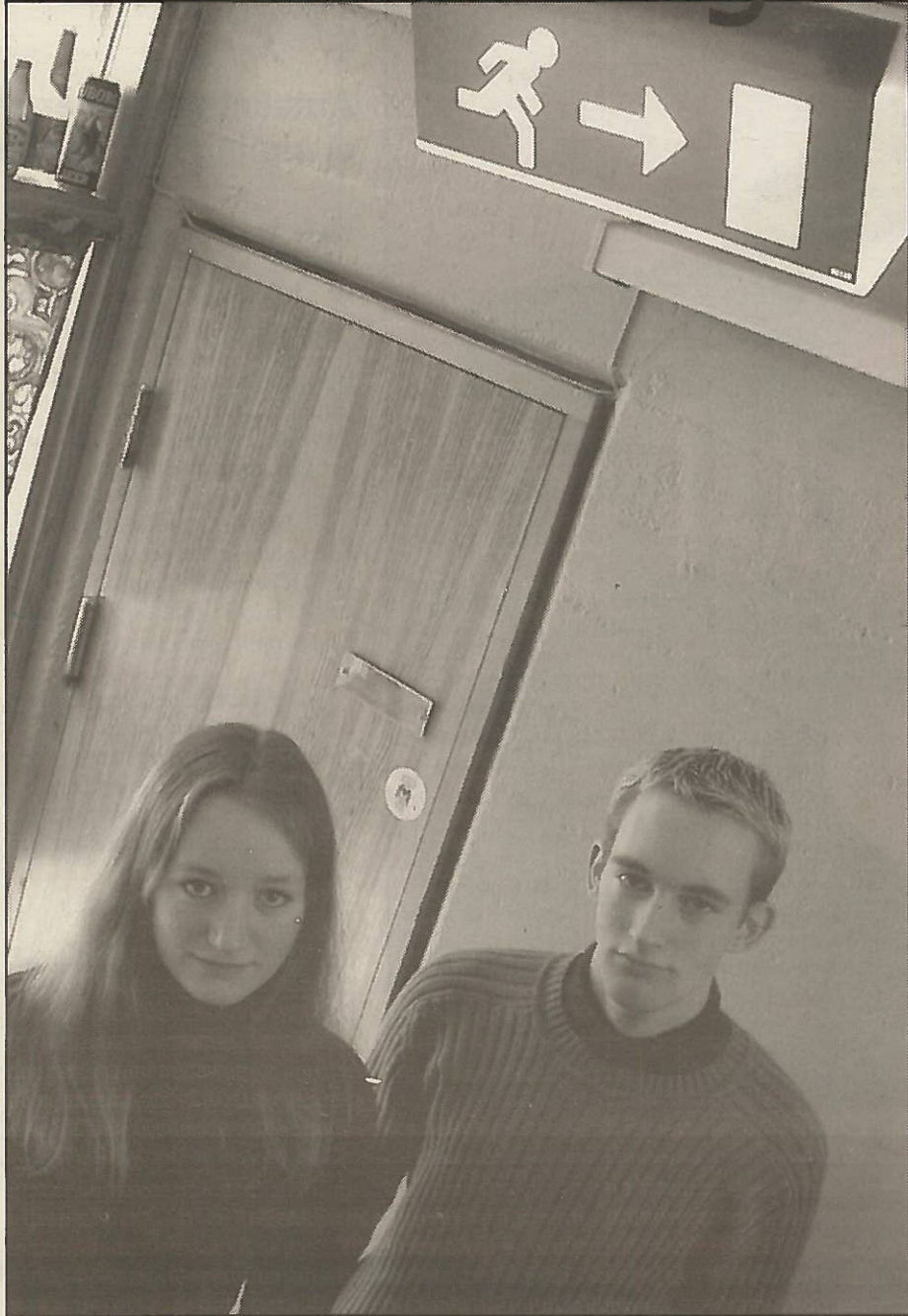
– Kurset er et såpass godt tilbud til studentene at vi valgte å gjøre et unntak. Dessuten får studentstyret to gratisplasser for å kunne evaluere kurset.

Ofte mener det er helt greit å gjøre unntak fra prinsippvedtaket.

– Så lenge det er positivt for studentene, kan vi gjøre unntak.

Studentboligene en brannfelle

LARM I ÅSGÅRDVEIEN: Brannalarmene i studentboligene i Åsgårdveien går så ofte at beboerne ikke lenger reagerer. – Vi er veldig lei av dette, sier Leif André F. C. Kirkeberg og Mette Bull Junker.

Brannalarmen på studentboligene i Åsgårdveien går så ofte at ingen bryr seg. Blokka ligger på topp når det gjelder falske brannalarmer og utrykninger i byen.

Tekst MARTHE OLSEN
Foto AUDUN RUNDBERG

– Alarmen går i gjennomsnitt en gang i måneden. I perioder oftere. Rekorden er fem på en dag, og da startet den på samme rommet. Dette kan en av beboerne på Åsgård studentbolig, Leif André Figenschou Cedewarft Kirkeberg (20), fortelle.

Ingen bryr seg

Begynner det å brenne en gang, kan studentene være ille ute, siden ingen reagerer på alarmen.

– Vi venter litt for å se om noen slår av alarmen, før vi tar en runde for å sjekke. Det er nesten blitt en norm at den som bor på rommet alarmen går, har ansvaret for å melde fra om falsk alarm, forklarer Mette Bull Junker (19), som også bor i blokka.

– Vi får nesten hjerteinfarkt hver gang den går og er veldig lei av dette. Av og til går den i 7-tida om morgenen, og da tror alle det er vekkerklokka og slår den av, slik at en forsover seg, smiler Cedewarft oppgitt. Han tror brannvesenet har vært der fem-seks ganger siden i august.

– Hvis alarmen går utpå ettermiddagen i de nederste etasjene, der psykologidelen har sine kontorer, blir det ofte utrykning. Vi kommer oss ikke inn dit så seint på dagen for å slå av alarmen, opplyser han videre.

Kan koste dyrt

Halvard Olsen, leder for varselavdelinga i Brannvesenet, mener alarmene går fordi studentene svir maten eller røyker, og ventilene er for dårlige til å fjerne osen. Han synes studentene er sløve med sikkerheta.

– Studentene gjør mye rart. De kommer fra ulike land og kulturer, og det er vanskelig å få alle til å holde seg til forskriftene, påpeker han.

– Vi vurderer nå å ta gebyr for utrykninger. Vi har hittil ikke gjort det, nettopp fordi Brannvesenet har hyppige turer til studentboligene. Gebyrer vil sannsynligvis øke hybelprisene, noe som kan føre til at studentene slår av brannalarmene for å slippe utgiften, påpeker Olsen.

Mobiltelefoner utløser alarmene

– Alarmen går uten grunn, det er ingen som røyker eller lager mat. Det er ofte når mobiltelefonene ringer at den settes i gang, hevder Cedewarft.

Tom Edvardsen, saksbehandler på Tromsø Elektro har aldri hørt om at mobiltelefoner har utløst brannalarmer.

– Men en skal aldri si aldri. Likevel tror jeg grunnen er at det er installert feil detektor, for eksempel på kjøkkenet, som er mottakelig for damp og matos. Hvis det er slik at alarmene går uten grunn, må det være noe feil med anlegget.

Uten brannalarm

På Mortensnes studentboliger er situasjonen en annen. Der mangler de alarmer på kjøkkenet.

– Jeg sa i fra om dette til vaktmesteren her i januar, han sa han skulle ordne det, men ingenting har skjedd, forteller Alf-hild Halvorsen (20) som bor på huset.

Studentene håper nå det vil bli gjort noe med problemene.

I gang med utskiftninger

Studentsamskipnaden er klar over problemene med brannalarmene. De er nå i gang med å skifte ut en rekke av anleggene i de ulike studentboligene.

Jarle Trondsen, bygg- og vedlikeholdssjef i Studentsamskipnaden, kan fortelle at de allerede har skiftet ut anleggene ved Prestvannet, Storskogen, Øvre Breivang og Elverhøy. De holder nå på i Ørndalen.

Teknisk feil

– Samskipnaden har brukt to millioner kroner de tre siste årene på dette. Utskiftinga skjer ikke på grunn av falske alarmer, men utbygging til mer moderne og sikrere anlegg, opplyser Trondsen.

– Da vi fikk beskjed om at røykvarslerne går ofte på Åsgårdveien studentboliger, sendte vi noen dit for å se på problemet. Noen studenter fortalte at alarmen kunne gå hvis de er mange som røyker inne på et rom, men at den også går uten grunn. Da er det sannsynligvis en teknisk feil med den enkelte detektor, forklarer han.

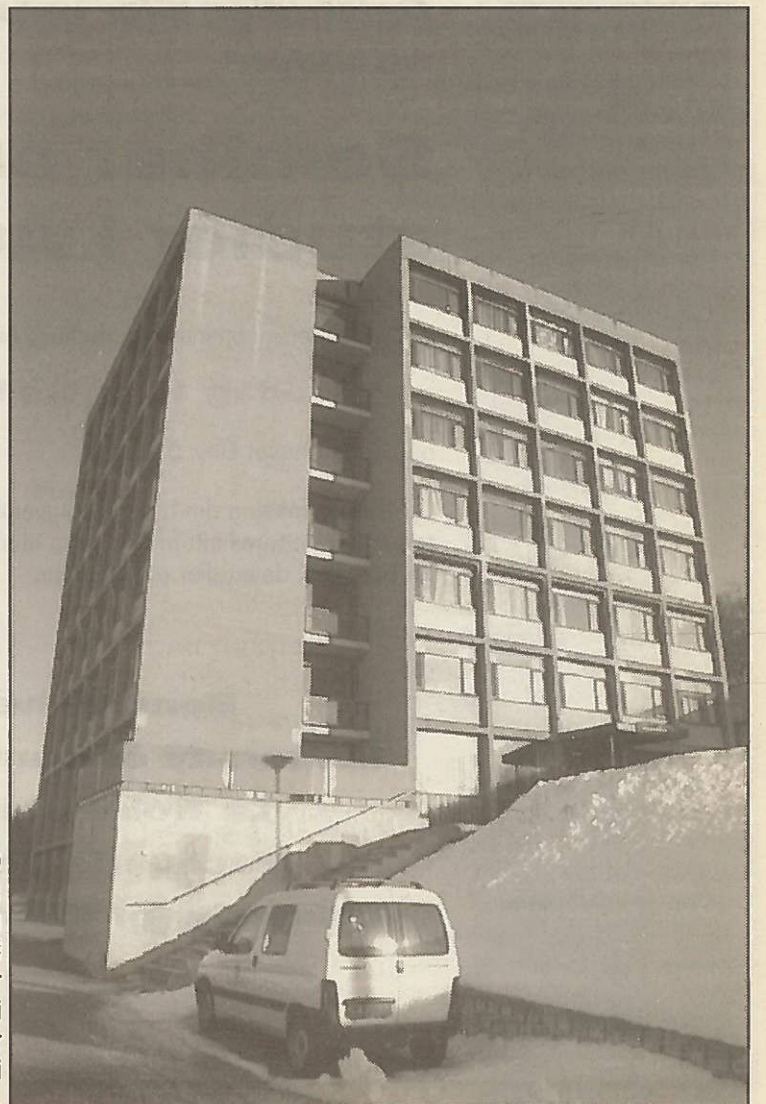
Ikke full utskifting

Selv om Brannvesenet sender ut meldinger til eierne hver gang alarmen går, viste ikke Trondsen om dette før studentene selv sa i fra.

– Anlegget i Åsgårdveien er ti år gammelt, men så lenge det fungerer, er ikke det grunn til full utskifting. Vi vil nå kartlegge i hvilke rom det er feil med detektorene, for så å bytte dem ut. Dette kan ta litt tid, så det vil gå en stund før det er i orden. Samtidig må vi kanskje gi bedre informasjon til studentene om brannsikkerhet, understreker bygg- og vedlikeholdssjefen.

Gebyrer

Studentsamskipnaden har tidligere betalt en fast avgift for den tjenesten Brannvesenet leverer, uansett om det skjer falske utrykninger. Trondsen vil ikke kommentere planene Brannvesenet nå har om å kreve gebyrer. Det har Studentsamskipnaden ikke tatt stilling til ennå.

FEIL VED ALARMEN:

– Teknisk feil kan være årsaken til at alarmen går uten grunn i Åsgårdveien, tror Jarle Trondsen i Samskipnaden.

Studenten

Antallet studenter på landsbasis har fått ei økning i studenttallet for tredje år på rad.

Tekst TRINE ANDREASSEN

På landsbasis økte antallet høgskolestudenter med nærmere 15.500 fra 1997 til 1999, ifølge tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB). Bare høgskolene i Tromsø, Harstad og Finnmark har gått glipp av økninga.

Få førskolelærere

Førskolelærer er den utdanninga ved HiTø hvor studentsvikten er størst. I 1998 møtte 72 nye studenter opp, mens tallet i fjor var 37.

– Det vært en nedgang i antallet studenter på førskolelærerutdanninga også på landsbasis. Dårlig lønn og innføringa av kontantstøtta har vært pekt på som årsaker, bemerker rektor Ulf Christensen ved HiTø.

Negativ omtale

Student Anders Haug peker på at Lærerhøgskolen i Tromsø har fått negativ kritikk tidligere.

– For noen år sida ble den omtalt som en av landets dårligste når det gjelder organisering, og det ga et dårlig rykte, forteller

SKIFTET LÆRESTED: Student Anders Haug hoppet av universitetsstudiene for å begynne på Høskolen.

Foto JON TERJE EITERÅ

iec

VERDEN SOM STUDIEPLASS

INTERNATIONAL
EDUCATION CENTRE

TROMSØ
Søndre Tollbug 3A
9008 TROMSØ
T: 77 63 74 14
F: 77 63 74 15
tromso@iec.no

www.iec.no

Delstudier eller mastergrad i utlandet?

Seminar om studier i Australia

IEC arrangerer seminar om studier i Australia:

fredag 16. mars kl. 12

på Studenthuset Driv, 3. etasje.

Du får informasjon om hvert av universitetene som er representert, samt generell informasjon om studier i Australia. Muligheter for hel grad, delstudier eller master.

Bond University
University of South Australia
La Trobe University
Macquarie University
University of Western Sydney

IEC representerer 29 statlige godkjente universiteter i Canada, England, Irland, USA, Australia og New Zealand.

Vi gir kostnadsfri informasjon og veiledning om disse.

www.iec.no

Fyrtårn

BEDRE MILJØ:

Hovedgården skal bli et fyrtårn for miljø. – Bra tiltak, synes velferdsansvarlig Elin Isaksen i studentstyret.

Foto TRINE ANDREASSEN

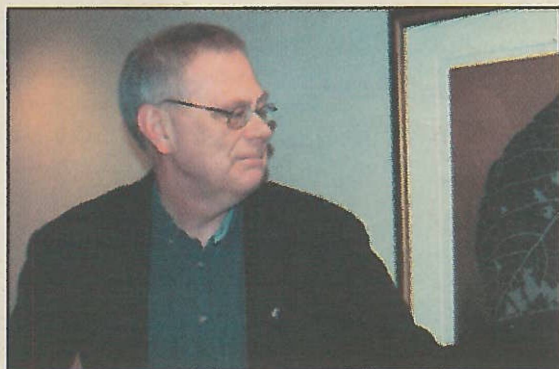
Generelle krav for Miljøfyrtårn

- Grønne kontorvaner skal være innført, f. eks. bruk av papir og rengjøringsmidler med miljømerking, dobbeltsidig kopiering, bruk av e-post.
- Bruk av engangsartikler skal være redusert til et absolutt minimum.
- Varer skal ikke overemballeres, bruk ombruksemballasje eller i det minste gjenvinnbar emballasje. Sett krav til leverandøren.
- Benytt returordninger hvis mulig.
- Benytt alle eksisterende lokale ordninger for kildesortering av gjenvinnbart avfall som organisk avfall, papp og papir, plast, EE-avfall, glass med mere.
- 60 prosent av avfall skal gjenvinnes.
- Ansatte skal oppfordres til å sykle, gå, reise kollektivt eller kameratkjøre til jobb.

Kilde: www.fyrtaarn.net

ene svikter Høgskolen

Høgskoler har økt med mange tusen de siste årene. Alle høgskolene opplevde nedgang fra 1997 til 1999, unntatt tre, deriblant Høgskolen i Tromsø (HiTø).

NEDGANG: Rektor Ulf Christensen på Høgskolen opplever nedgang i studenttallet.

Foto MARIANN S. KARLSEN

Haug. Han studerer selv til allmennlærer, ei utdanning som også opplever studentflukt.

– Kanskje vil løftet om økt lønn til lærerne endre denne tendensen på allmennlærerutdanninga, håper rektor Christensen.

– Kan bli flinkere

Både helsefag og mange ingeniørfag er blitt mindre populære hos studentene.

– At søkertallene går ned, skyldes også økt konkurranse fra private aktører, tror rektor Christensen, men erkjenner:

– Vi kan bli flinkere med rekrutteringstiltakene.

Store reiseutgifter

De tre høgskolene som ikke har opplevd ei økning i studentmassen de siste tre årene, er identiske med de tre nordligste, med unntak av Samisk høgskole. Student Anders Haug tror HiTøs beliggenhet i landet kan ha noe å si for studenttilstrømminga.

– Det er langt unna for mange, og reiseutgiftene blir store. En del studenter ønsker å flytte til sentrale områder, påpeker studenten fra Tønsberg.

– Medisinstuderer mer verdt?

– Jeg er godt fornøyd med allmennlærerutdanninga, bemerkter Haug, men tror bedre studentvelferd kan lokke flere studenter til Lærerhøgskolen.

– Vi skulle gjerne hatt flere lesesalsplasser. Medisinstudentene har egne pauserom og fine garderobeskap. Det virker som om de er litt mer verdt enn lærerstudentene, kritiserer Haug.

Hoppet av UiTø-studier

Både han og allmennlærerstudent Janne Pettersen begynte først på UiTø, men søkte seg seinere til HiTø.

– Det er mer intimt her, Universitetet er så stort. Her får man bedre kontakt med lærere og medstudenter, mener Pettersen. Hun veit om mange som har hoppet av universitetsstudier og begynt på Høgskolen i stedet.

Mister studieplasser

– Det kan være negativt om alle som søker kommer inn, vedgår

Christensen og antar det kan føre til at karaktersterke elever heller søker seg til andre høgskoler.

Studiesjef Tore Nesheim ved HiTø mener studiene må gis en interessant form.

– HiTø har veldig mange bindinger fra departementet for hva vi kan tilby, men vi må spørre oss om fagene våre er relevante nok, påpeker han.

Høgskolen mistet 33 studie-plasser i høst på grunn av for få søkere.

– For få søkere

– Vi klarer ikke så godt å rekruttere elever sørfra. Der har vi en jobb å gjøre, og prosjektet Studentbyen Tromsø er et forsøk på dette.

Høgskolen, Universitetet, Samskipnaden og Tromsø kommune samarbeider om dette prosjektet, hvor det jobbes frem tiltak for å profilere Tromsø som en studentby.

Fakta

Antall studenter på Høgskolen i Tromsø
1997: 2.625
1998: 2.753
1999: 2.557
2000: 2.292

Antall studenter på førskolelærerutdanninga
1998: 100
1999: 53
2000: 37

Færre til universitetene

Landets fire universiteter hadde en nedgang i antallet studenter på til sammen 2.800 fra 1998 til 1999, viser tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB). Dette tilsvarer rundt fire prosent av studentmassen. Antallet studenter på Universitetet i Tromsø var 6.245 høsten 2000, ifølge Database for statistikk om høyere utdanning. Dette er en økning på 365 fra året før.

universitetet

Universitetet i Tromsø (UiTø) skal bli et Miljøfyrtårn, og først ut er Hovedgården.

Tekst TRINE ANDREASSEN

Bygg for bygg ved UiTø vil bli inkludert i prosjektet som skal skape et bedre miljø.

Storforbrukere

– Forandringene i Hovedgården vil få mest betydning for de ansatte, bemerkter velferdsansvarlig Elin Isaksen i studentstyret, men legger til:

– Prosjektet vil få større konsekvenser når vi skal gjennomføre det over hele universitetet. Studenter er jo storforbrukere av papir, strøm og vann.

Målet er å skape et bedre arbeidsmiljø, bidra til mindre belastning på naturen og spare driftsutgifter.

Sortere avfall

På landsbasis finnes 182 Miljøfyrtårn, men ingen bedrifter fra Tromsø kommune kan foreløpig smykke seg med tittelen.

– Det er bra UiTø er tidlig ute, og det er et pluss at de tar miljø på alvor, mener Isaksen.

UiTø har leid inn konsulentfirmaet Inter Consult Group (ICG) for å få bistand i omstillinga, og

de har vært på sin første befaring.

– ICG mener det generelt ser veldig bra ut og at UiTø har mange bra rutiner, både når det gjelder helse, miljø og sikkerhet, forteller Isaksen. Forbedringene må først og fremst gjøres med avfalls- og innkjøpsrutiner, og sorteringa av avfall må bli bedre.

Landsomfattende

Dersom man ikke når målene man har satt seg, blir man ikke resertifisert.

– Det er veldig bra at det ikke bare blir ett år med miljøskapende arbeid, og at man etter fem år ser at ikke mye er skjedd. Prosjektet handler mye om holdningsskapende arbeid, sier Isaksen.

Det landsomfattende Miljøfyrtårn-programmet skal i første omgang kjøres i en prøveperiode på tre år, og år 2000 var første driftsår. Prosjektet får hvert år to millioner kroner fra Miljøverndepartementet for å bemanne Miljøfyrtårn-kontoret, som ligger i Kristiansand.

Trenger ny styreleder

På Drivs ettårsdag skal studenthuset nye styreleder tre inn. Hvem det blir, er ikke klart.

Tekst TRINE ANDREASSEN

– Personen vi ønsker, må være engasjert og ha en smittende positivitet, forteller Kine Steinsvik i valgkomiteen på Driv.

Ikke 14 års erfaring

Steinsvik tror mange kvier seg for å søke fordi de ikke har kunnskaper om økonomi.

– Først og fremst er det viktig å ha gode ideer. Regnskap kan man lære seg seinere, dessuten har man administrasjonen i ryggen. Driv er en ny organisasjon, og man trenger ikke akkurat 14 års erfaring, påpeker Steinsvik.

Hun mener det absolutt vil være rom for den nye styrelederen til å forme studenthuset.

– Som en nyfødt organisasjon, er ikke Driv perfekt, forklarer Steinsvik.

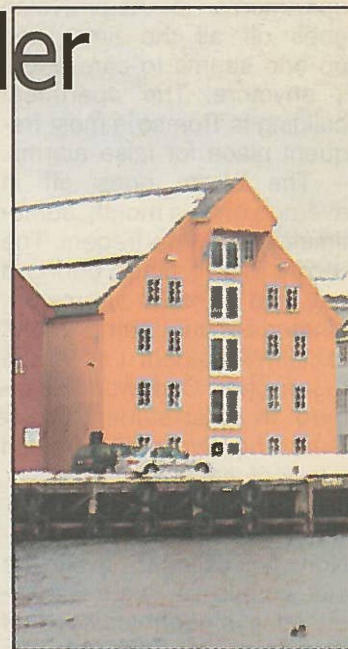
Kvinnelig leder?

Ketil Steigen har vært Drivs første styreleder, og nå kan det være ei jentes tur.

– Vi må sørge for en god kjønnsbalanse, påpeker Steinsvik, som nå er eneste hunnkjønn i AS-styret.

Den nye styrelederen skal i tillegg til å ha øverste ansvar for aksjeselskapet Driv, være studenthusets ansikt utad.

– Det er styrelederen som kommer med de sprø ideene, mens daglig leder holder deg i

UTSKIFTING: Studenthuset Driv trenger ny styreleder.

Arkivfoto

naakken, sier Steinsvik og legger til at stillinga gir et honorar rett under rentefritaksgrensa.

Fredspris i Tromsø

Tekst TRINE ANDREASSEN

Studentenes fredspris deles annethvert år ut til en student eller studentorganisasjon som har utmerket seg spesielt innenfor freds- og menneskerettighetsarbeid. I år gikk prisen til Min Ko Naing og hans organisasjon i Burma. Prisen deles ut på Den internasjonale studentfestivalen i Trondheim (ISFiT), men nå skal

man også få et nasjonalt fokus på fredsprisutdelinga. Derfor blir det arrangement på Driv i mars.

– Det skal bli vist film om Min Ko Naing med taler og inntrykk av hva han opplever, forteller Arne Tynæs i Studentenes og Akademikerne Internasjonale Hjelpesfond (SAIH).

– Dessuten skal Min Ko

Årets vinner av Studentenes fredspris har sittet i fengsel de siste 12 årene. Han blir likevel representert på konferansen i Tromsø 12. mars.

Naings to representanter holde foredrag om studentforeninger i Burma, om fredsprisvinneren og om Burma generelt. Universitets- og høgskoleledelsen er invitert.

Tynæs forteller at Studentenes fredspris allerede er blitt en nasjonal pris, men at Universitetet i Tromsø foreløpig ikke har stått bak denne.

– English summary

Cold lectures

The temperature is approximately 16 celsius at Verdens-teateret, where several lectures are being held. Marte Holten Jørgensen, at Norwegian Student Union, says the work environment for students is too bad. NSU is pushing for a work environmental law for students. – The main reason for this is that we want to have possibilities for sanctions. Employees have the opportunity to complain about their work environment, a opportunity students do not have, says Holten Jørgensen. In Finland the work environment law has applied to everyone since 1990, both employees and students.

Crisis for humanities

The budget of 2001 has severely reduced funds to the Department of Humanities at UiTø. – Norway prefers business of trade and industry, but what about maintaining a certain width in society? asks dean Toril Swan in despair. The economic support is shrinking due to a decrease in number of students at all of the universities in Norway. This leads to severe cuts in staff and the consequences are alarming.

Firetraps for students

The fire alarm at the student apartments in Åsgårdveien goes off all the time, and no one seems to care about it anymore. The apartment building is Tromsø's most frequent place for false alarms. – The alarm goes off in average once a month, sometimes even more frequent. The record is five times during a day, and all of the alarms originated in the same room, exclaims resident Leif André Figenschou Cedewarft Kirkeberg. In other student apartments there are problems with a lack of installed alarms.

Decrease in colleges

Norway's colleges have in the last couple of years experienced a student-increase of thousands. An exception is Tromsø College, Harstad College and Finnmark College which all have experienced a decrease of students. – The decrease is due to intensified competition, especially from private educational establishments, says principal Ulf Christensen, but admits that they could improve their ways of recruiting new students.

Vurderer vekttall for studentarbeid

Vekttall for frivillig arbeid kan bli en realitet. Studentstyret har nedsatt et utvalg som skal vurdere ei slik ordning.

Tekst TRINE ANDREASSEN

Utvalget skal utrede forskjellige former for kompensasjon for frivillig arbeid i studentforeninger og studentdemokrati. Blant belønningene som skal vurderes, er vekttall, økonomisk kompensasjon og såkalt diploma supplement, altså et dokument fra universitetet eller høyskolen som viser at studenten har vært aktiv i studentaktiviteter.

Utvalg av foreninger

Studentstyret, studenttinget, Driv, Samfunnet, TSI, Internasjonal studentunion og Utopia skal utgjøre utvalget, men også andre studentforeninger enn disse vil bli omfattet av ei eventuell ordning.

– Med denne sammensetninga av utvalget skal alle studentforeningenes interesser være representert. På den måten kan utvalget

utrede temaet på grundigste måte, mener nestleder Hilde Karen Ofte i studentstyret.

– Utvanning av vekttall

Selv er hun ikke tilhenger av å gi vekttall for frivillig arbeid.

– Jeg synes ikke det er dette vekttall er til for. De skal være et mål på utdanning. Vekttall for frivillig arbeid gir ikke bare ei utvanning av vekttall, men også utvanning av frivillig arbeid, kritiserer Ofte.

Grundig diskusjon

Hun ser også problemer i forbindelse med hvem som skal få kompensasjon for sitt arbeid og hvem som ikke skal omfattes av ordninga.

– Det er derfor vi setter ned et utvalg. Vi ønsker å komme i forkant av diskusjonen og ta et standpunkt ut fra en grundig diskusjon.

Utvalget skal levere sin innstilling seinest 30. august.

– Bør få diploma supplement

Ellen Øseth i Sosialistisk studentlag (SSL) er også negativ til å belønne frivillig arbeid med vekttall.

– Vekttall er noe man skal få for at man studerer, og hvor skal grensa gå for hvem som skal få vekttall? Skal man få flere vekttall om man er med i flere organisasjoner? spør hun, men legger til:

– Diploma supplement bør vi få til, og i enkelte tilfeller er det riktig å gi økonomisk kompensasjon, for eksempel hvis det frivillige arbeidet går ut over studiene.

NEGATIV: Nestleder Hilde Karen Ofte i studentstyret er negativ til å gi vekttall for frivillig arbeid.

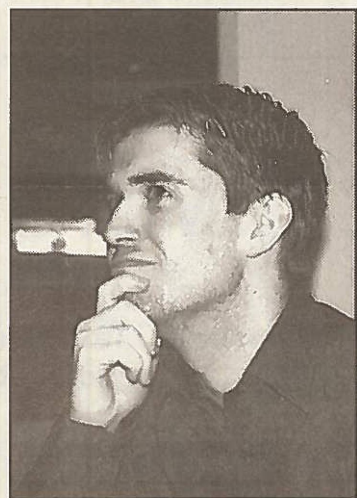
Foto TRINE ANDREASSEN

Vil ha vekttall

– Jeg er positiv til å gi vekttall, sier Tor Arne Morskogen fra Moderat liste. Han er studentstyrets representant i utvalget som skal utrede kompensasjon for frivillig arbeid.

– Dette kan være en god måte å gjøre studentaktiviteter og studentdemokratiet mer attraktivt på, bemerkter Morskogen. Han peker på at uspesifiserte vekttall kan komme til å bli verdiløse for utenlandske studenter.

– Men utvalget skal jo finne ut av hvordan dette kan gjennomføres.

POSITIV: – Jeg er positiv til å gi vekttall, sier Tor Arne Morskogen i Moderat liste.

Arkivfoto

NEGATIV: Ellen Øseth i Sosialistisk studentlag ønsker ikke å gi vekttall som kompensasjon.

Arkivfoto

utenlandsstudier som del av norsk grad

Frister 15. mars

ERASMUS.
NORDPLUS.
BARENTSPLUS.
Bilaterale avtaler.

Orientering

TOEFL-test i Tromsø
12. mai, påmelding
innen 26. mars

Arrangement

International Coffee
Hour, Thursday 5
April, VIP Canteen
(Administration building,
ground floor) for
students and employees
at the University

**Nyheter
studentutveksling
laveregrad**

WASEDA UNIVERSITY,
TOKYO, alle fag.
UNIVERSITY
COLLEGE OF
LONDON, humanis-
tiske fag.

Internasjonalt studentkontor i studieavdelinga, 3. etasje, Administrasjonsbygget. <http://www.adm.uit.no/studie/foreign/Norsk2.htm>
Du kan også kontakte internasjonal konsulent ved ditt fakultet.

Nei til utarming av nordiskfaget!

Historisk- filosofisk fakultet i Bergen har vedteke å innføre ei ny, modularisert studieordning frå og med hausten 2001. Nordisk institutt har sett ned ein komité som skal koma med framlegg om ny studieordning på nordisk, og Studentmållaget i Oslo (SMIO) har registrert at det har kome ulike framlegg til korleis den nye ordninga skal vera.

SMIO ser positivt på engasjement og ordskifte kring spørsmålet om kva nordiskfaget skal innehalda, men me meiner at dette er eit so viktig ordskifte at det bør takast opp på nasjonalt plan. Kva som skal vera innhaldet i nordiskfaget er ikkje berre eit fagleg eller teknisk spørsmål, men eit ålmenpolitisk spørsmål som vedgår fleire enn dei i komiteen på nordisk institutt. Alle som er opptekne av norsk språk bør ha høve til å taka del i ordskiftet. Dessutan er dette eit spørsmål som institutta ved alle universiteta bør ordskiftast og samarbeida om. Det er ikkje berre eit regionalt spørsmål for dei som studerer i Bergen.

SMIO er skeptisk til at grunnfaget vert modularisert, og at det har kome framlegg om å velja vekk sentrale delar av norsk språksoge, t. d målførekunnskap og norrønt. Å gjera desse til valmodular på line med t. d ein

modul om "andrespråklæring og tospråklegheit" vil vera å signalisera at emna ikkje er ein sentral del av norsk språksoge. Ved å velja vekk so sentrale delar forsvinn heilskapen i faget, og ein får ikkje eit godt nok grunnlag for å velja emne dersom ein spesialiserer seg vidare.

Kva som skal vera innhaldet i nordisk grunnfag er særst viktig. Difor er det naudsynt at nordiskstudentar har eit ålment og breitt oversyn over norsk språksoge, at dei har eit grunnlag for å undervisa i faget. Mange av dei som tek nordisk, vert norsklærarar. Ein norsklærar skal ikkje berre læra elevane opp til å lesa og skriva, men skal òg formidla haldningar og medvit kring den norske språkstoda.

Me meiner at studentane ikkje bør kunna velja vekk delar av soga berre fordi dei tykkjer denne delen av soga er vanskeleg eller unyttig. Ein får ikkje betre

samanheng i faget ved å byta ut nokre disiplinar og auka valfridomen. Dersom studentane har vanskar med å sjå samanhengane i faget, er det eit didaktisk spørsmål.

SMIO trur ikkje det er for mykje norrønt eller for lite valfridom som gjer at rekrutteringa til nordisk er dårleg. Me trur heller at eit ålment og levande ordskifte om framtida til nordiskfaget vil kunne skapa blest om og godhug for faget.

Studentmållaget i Oslo krev:
 - at modulariseringa av grunnfaga vert stogga.
 - at ein ikkje skal kunne velja vekk delar av grunnfaget, t.d. norrønt
 - eit nasjonalt ordskifte om framtida til nordiskfaget!

Ragnhild Bjørge, leiar av Studentmållaget i Oslo.

Eneforsørgere og utdanning

Flere aviser har slått opp at 11.000 eneforsørgere har mistet overgangsstøtten fra 1. januar 2001. Dette rammer også studenter med barn.

For tre år siden ble det innført nye regler for overgangsstønad til enslige foreldre, les mødre, for å få eneforsørgere ut i utdanning eller arbeid. Der man før hadde hatt rett på overgangsstønad inntil barnet ble åtte år, ble perioden nå innskrenket til tre år, men som en "trøst" kunne man etter søknad få innvilget ytterligere to år hvis man var under utdanning.

For dem som allerede hadde overgangsstønad, ble de tre årene regnet fra de nye reglene ble innført, 1. januar 1998. Det som nå med gru har gått opp for mange aleineforsørgere som holder på med en utdanning, er at overgangsstøtten faller bort fra 1. januar 2001, sjøl om de er i utdanning.

For å få overgangsstønad de to tilleggsårene, må man nemlig ha rett på utdanningsstønad. Og utdanningsstønad har man bare rett på så lenge man ikke har fullført en utdanning. Det vil si at hvis du har tatt handel og kontor på videregående, så regnes det som en fullført utdanning, i motsetning til hvis du hadde valgt allmennfaglig studieretning. For framtida betyr det at alle som velger yrkesfaglig studieretning

og tar et ekstra år med allmennfag for å få studiekompetanse og dermed holde muligheten for videre studier åpen, helst ikke bør bli enslig forsørger. Det betyr også at man ikke vil få støtte til å ta hovedfag, fordi cand.mag.-graden er regnet som en fullført utdanning. Men det er kanskje klart at aleinemødre ikke trenger hovedfag?

Disse kriteriene for å få overgangsstønad i to ekstra år medfører at folk må slutte på utdanninger de har begynt på - etter et halvt år på hovedfag, eller et år på sjukepleien - fordi de valgte handel og kontor på videregående. Så kan man selvfølgelig få utvida lån fra lånekassa, man får jo forsørgertillegg. Men som enslig forsørger og student har man en annen livssituasjon enn studenter som er uten barn, og også studenter som er to om å ha barn. Man kan ikke ta seg ekstrajobber for å klare seg, man har utgifter til barnepass, man må ha et sted å bo hvor man kan bo med barn. I tillegg er det slik at et utvida lån fra Lånekassen består av samme andel lån og stipend som et normalt lån. Som eneforsørger akkumulerer du dermed fortere lån - og etter endt studium er du sannsynligvis fremdeles eneforsørger, og skal klare deg med en lønn. Det meste tilsier vel også at du etter endt studium ikke vil være blant dem som står først i karrierøknen, i et arbeidsliv som ikke alltid er lagt opp etter det skal gå an å være aleine med omsorgen for barn.

Dette er urimelig i et samfunn der utdanning er så viktig! For det første gir det tilfeldige utslag - om du valgte handel og kontor på videregående og nå holder på med hovedfag - hvorfor skal det være noe annet enn om du valgte allmennfag og holder på med et embedsstudium? For det andre - hvem har bestemt at kvinner ikke trenger høyere utdanning enn cand.mag hvis de har vært så "dumme" å få barn uten å være forsørget? Herved rettes en sterk oppfordring til barne- og familieministeren om å gå inn og endre disse reglene: er man under utdanning, så bør man få de to årene "ekstra" med overgangsstønad uten at trygdekontoen skal gå inn og se på om du "trenger" denne utdanninga eller ikke. NSU og studentpolitikere oppfordres også til å ta opp denne saken.

Hanne Johansen, Kvinnefronten

Master of Science

- **Financial Economics**
- **Information Technology Management**
- **Strategy & International Business**
- **Marketing**

Vårt Master of Science program er en spesialisert utdanning på høyere grads nivå for deg som har fullført en Bachelorgrad (treårig høyskoleutdanning, cand. mag. eller tilsvarende). Tittelen du oppnår er internasjonalt anerkjent og vil styrke dine fremtidige nasjonale og internasjonale karrieremuligheter.

- Fordypningsstudium over to år, interaktivt læringsmiljø
- Utvekslingsprogrammer
- Grunnlag for opptak til doktorgradsstudier
- Studenter fra hele verden, all undervisning på engelsk

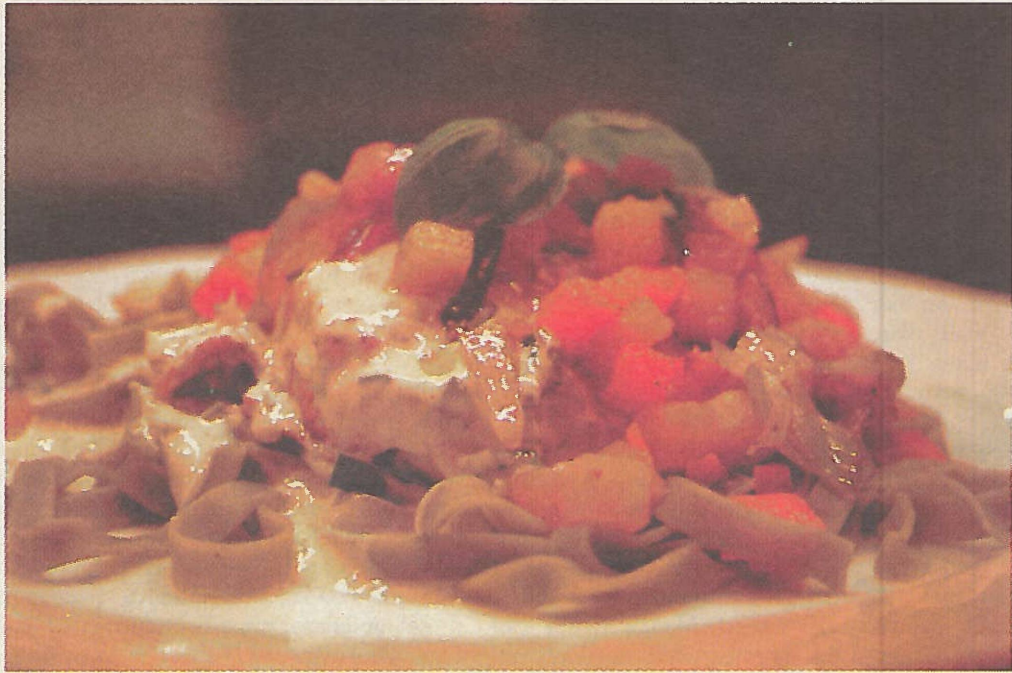
BI
 Handelshøyskolen BI

Ring 810 00 500 for mer informasjon eller se www.bi.no/msc

godt og billig

Dropp studiene, kjærlighetssorg og Grandiosa i kveld, og invitér smaksløkene dine på en heidundrende fest med grønn Tagliatelle-pasta og torskefilet i Crème fraiche-saus.

Pastasymfoni i grønt

ANDEKTIGHET PÅ ET FAT: En liten symfoni i farger og smak.

Eller som kokken ved Tromsøs fornemme fiskerestaurant Arctandria kaller sitt kjærlighetsbarn, *Pastasymfoni i grønt à la Kjell Ivar Larsen*.

En kjelenes mann

Kjell Ivar Larsen rynker skeptisk øyenbrynene.

– Hva er du det sier, middag til 30 kroner? Da får det bli pasta. Dermed basta.

Ti minutter senere stormer han inn på kjøkkenet, og med en simultankapasitet som ville ha gjort en flygeleder misunnelig, setter han kjeler og stekepanner minutløst på plass.

Dette får du for 30 kroner

Grønn Tagliatelle-pasta
1 gulrot
Litt purre
Litt kålrot
1 rød løk
1 selleristang
2 ss Crème fraiche
200 g torskefilet
Salt og pepper

Slik lager du Pastasymfoni i grønt:

Sett tagliatellen til å koke seks til sju minutter. Mens den blir medgjørlig, men i himmelens navn ikke dvask, surrer du en fargerik miks av grønnsakene, behørig kuttet i småbiter, i stekepanne ved høy varme, i to til fire minutter. Det siste minuttet har du oppi to spiseskjeer Crème fraiche. Hiv herligheten over i en bolle, stek torskefileten til den blir fast i fisken, og tøm bollen i stekepannen igjen for å få varmen i den. Og har du sett på maken! I det torsken er ferdigstekt, er pastaen ferdigkokt. Da er det bare å tenne stearinlys, sette maten andektig på bordet, og voila – festen har begynt.

Herlighet i en bolle

– Dette er usedvanlig lett å lage, betrygger Larsen. Du bare koker vannet klart til tagliatellen mens du steker grønnsaksmixen, som er behørig oppskåret i små biter. Etter at grønnsaksmixen er ferdigstekt ved høy varme på to-tre minutter, tilsettes to spiseskjeer Crème fraiche. Deretter heller du herligheten opp i en bolle. Så står torsken for tur. Øvede kokkefingre legger fiskefileten i stekepannen med profesjonell varsomhet. Som kokk ved en av byens beste restauranter kan Larsen valse opp med denne fortreffelige pastaretten på null komma svisj.

Gjør det selv

Det tar ikke lang tid om du gjør det selv på studenthybelen heller. Det er nemlig så enkelt som han påstår. Når fisken er ferdigstekt, heller du grønnsaksmixen oppi panna sammen med torsken, varmer det, og tilsetter salt og pepper. Med militær presisjon er pastaen ferdig i samme øyeblikk som torsken er blitt fast i fisken. Pasta siles, retten danderes, torsk, pasta, grønnsaker og saus forenes. Og smaksløkene gleder seg som en student til studielånet.

Tekst ERLEND PAASCHE
Foto ANDRÉ BRUUN

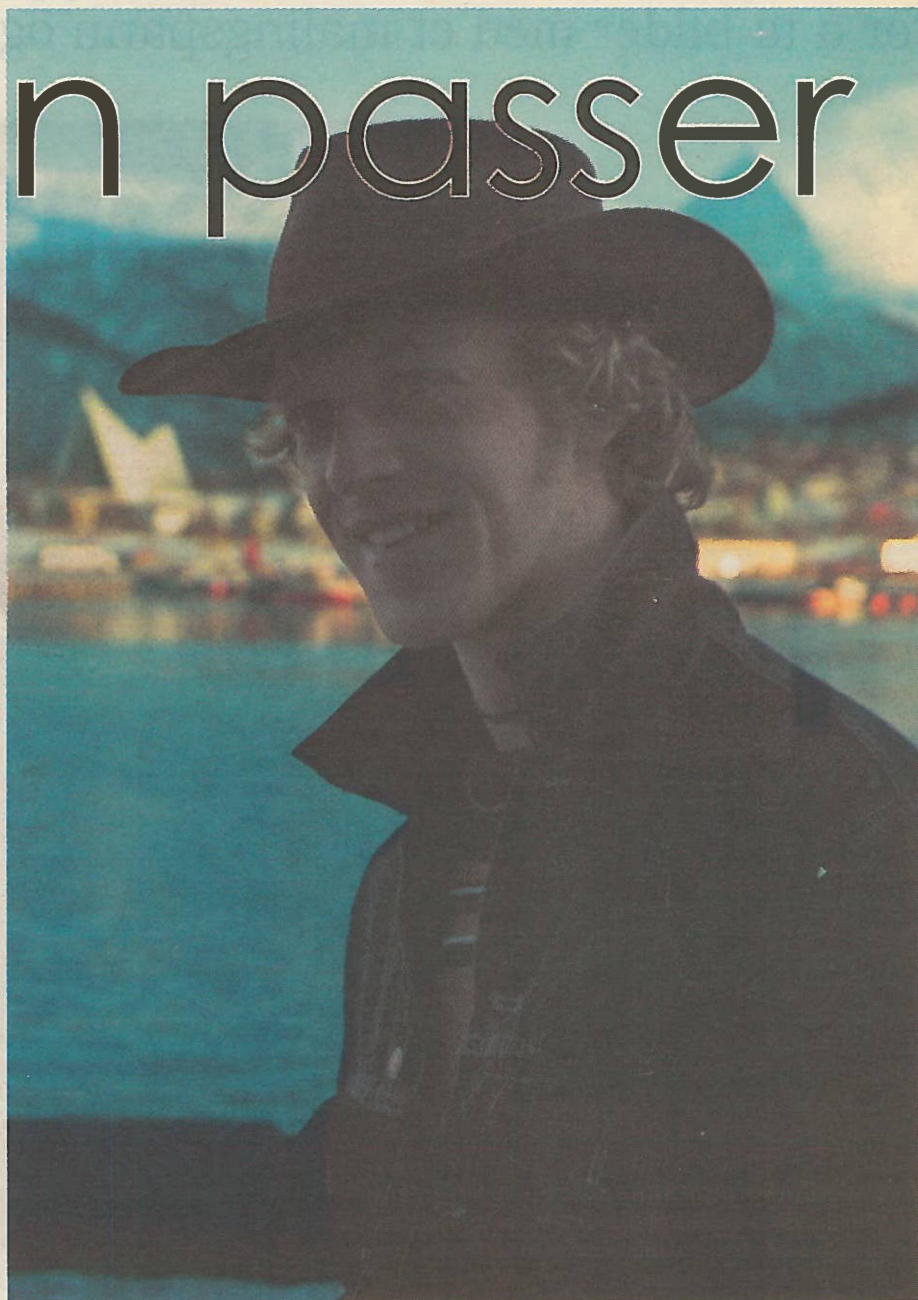

MAN TAGER HVA MAN HAVER: Kjell Ivar Larsen heller på litt ekstra.

parentes

Jackie Kennedy torde det. Mannskoret i Berlevåg tør det. Asbjørn Moe tør det. Madonna tør det. Tør DU?

Så hatten passer

VIKTIG MED EGEN STIL: Hatten er en viktig del av å kle seg, mener Asbjørn Moe.

I Tromsøs hovedpulsåre, gågata, søker vi hoder tildekket med stiv filt. Det tar nøyaktig tre timer med skosliting å observere en håndfull personer som passer inn under vår definisjon. Hvor er det blitt av den energiske hatteånden? Har folk bare hatten på innendørs? Har hattepesten tatt den?

Hattefin dame

Etter noen lange og tilnærmet hatteløse timer begynner krampa å ta oss. Men midt i all elendigheten snubler vi over kronjuvelen. I vinduet smiler filtkledde utstillingshoder. Det ringler i dørbjella. Vi åpner lokket til smykkeskrinet, nemlig Randis Parfymeri.

Fargerike sjal, skjerf, votter og hansker fanger øyet. På de øverste hyllene blunker gamle porselensdukker lurt til oss. Butikken er et friskt pust i handelsstanden i Tromsø, i motsetning til de masseproduserende, homogene kjedene. Og rett innenfor døra finner vi det som gjør denne butikken unik – nemlig hatter!

Catwalk i Grønnegata

– Hatten forsvant da fritidstrenden kom. I stedet kom luehatten. Den er jo også mer praktisk for oss her nord når det fyker og er kaldt, sier Randi mens hun instruerer en kunde som kresent prøver noen av luehattene.

– Nei, den her ser litt kjerringaktig ut! Jeg ser jo ut som mamma! Ellen Øvre Hansen er en av mange usikre hattekunder som ikke trer hva som helst på hodet.

– Dette er helt vanlig, forteller Randi.

Folk må ofte gå inn hatten i Grønnegata før de beveger seg ned i gågata, spøker Randi.

Klart du tør

Ellen finner en rød perle, men er ikke helt fortrolig med fargen.

– Den var sprek, slår Randi fast og peker på en notis som henger på speilet: *Klart du tør!* Randi har en hatt av hver sort, så kundene har god grunn til å føle seg spesielle når de går ut med et nyinnkjøpt hodeplagg.

– Folk burde gå mer med hodeplagg. 30-40 prosent av kroppens varmetap går ut gjennom hodet. Det er faktisk sunt å kle hodet, bemerker Randi.

Konge eller idiot

På Figenschau A/S treffer vi May Rita Wangsbro. Hun pryder hodet umiddelbart med en fjong hatt, når hun hører hva vi skriver om.

– Man kan gjøre så mye med en hatt. Være pynta, røff eller stilig. Noen er bevisst og orientert, men altfor få går med hatt. Det gir helhet i antrekket og sier noe om personligheten, synes Wangsbo.

– Det hevdes at man må være kongelig eller idiot for å gå med hatt, i så fall må jeg være det siste, humrer May Rita.

Herre med hatt

Folk nordpå er lite fortrolige med å gå med hatt. Men plutselig danser en vaskeekte cowboyhatt forbi med en slentrende ung herremann under. Asbjørn Moe, student i Tromsø, synes folk kan velge selv

om de vil gå med hatt. Samtidig mener han at det er en del av det å kle seg.

– Hatten har jeg fått av faren min. I Etne, der jeg kommer fra, har vi et utested som er innredet som en saloon der folk går kledd i cowboyklær. Faren min brukte å ha denne på seg der, sier cowboy Moe.

Tekst TONE EVENSEN
Foto MARIANN S. KARLSEN

Hatt

En mer eller mindre styf hufvudbonad med kull og brätte, buren till skydd mot solhetta, köld och regn. Hattar föfärdigas af olika ämnen, i synnerhet filtad ull, halm, felb, tyg o.s.v.

Utdrag fra Nordisk Familjebok, Förlags- Aktiebolag, 1909.

Hatten som passer deg!

Noen små tips til deg som vurderer å ta det store skrittet mot en hattefylt hverdag. To grunnregler først:

- Er du lav, bør du ikke bruke store hatter
- Er du høy, bør du unngå veldig små hatter

1. Har du et **bredt ansikt**, bør du bruke pille-eskehatt eller plassere hatten litt bak på hodet.

2. **Runde ansikt** kler store hatter. Hatter med brem er også fint til deg, gjerne plassert litt skjevt. Hold deg unna hatter som blir smalere mot toppen.

3. Du som har **firkantet ansiktsform** kan sette hatten litt på skrå eller bruke

hatt med asymmetrisk brem.

4. **Smal ansiktsform?** Unngå høye, smale hatter. Bruke gjerne hatt med brem, prøv deg frem!

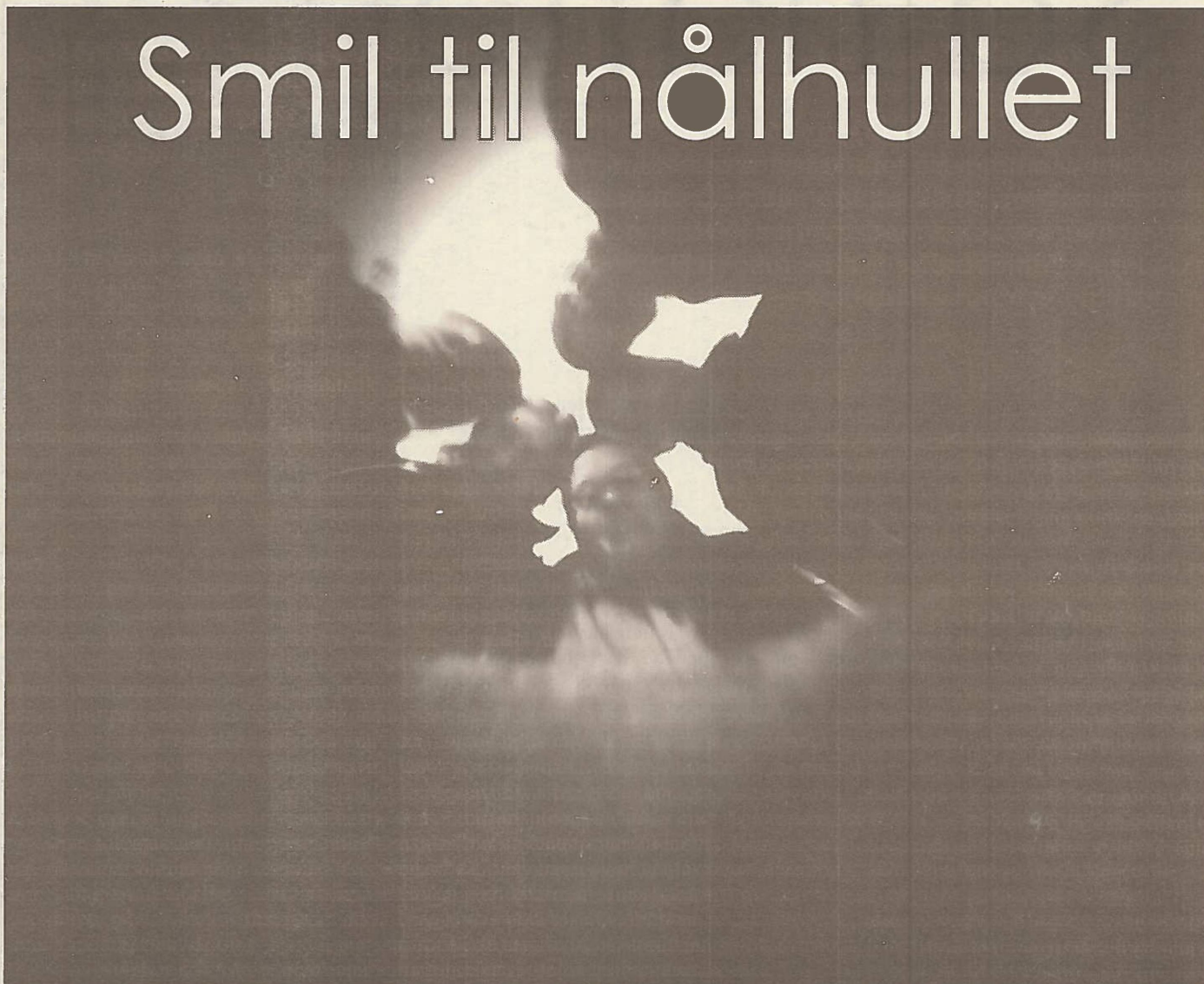
5. Om du har **hjerterformet ansikt** eller **brede kinnben**, kan du bruke nesten hvilken hatt du vil. Men sett dem rett på hodet og ikke på skrå!

6. Har du **stor nese**, bør du bruke hatter som går litt ned mot ansiktet. Med andre ord det motsatte av dem med brede ansikt. Du kan godt bruke hatter med brem!

MSK-01

Det er en klar og kald lørdag, og sola er ennå oppe, Fotoklubbens medlemmer møter opp på universitetet for å ta bilder med et malingspann og en pappeske.

Smil til nålhullet

Pin-hole heter metoden studentene utforsket. Rett oversatt til norsk blir dette *nålhull*, og det beskriver størrelsen på hullet i boksen man tar bilde med.

Lystett boks

Det finnes flere måter å lage et pin-hole-kamera på, men hovedsakelig er boksen helt lystett og hullet er ikke større enn det man lager med en nål. Så legger man et fotonappir på motsatt side av hullet, tetter boksen igjen og løper ut og knipser. Fotonappiret som ligger inni boksen, vil fungere som negativ. Dette vil si at fargene blir omvendt av det som er normalt. For å få ordentlige bilder må man bruke en forstørrelse og lage kontaktkopier av originalbildet.

Stillestående motiv

Hvor lenge man skal ha hullet åpent varierer etter hvor mye lys det er. Det er mer eller mindre umulig å ta bilder inne, men fotoklubben fant ut, etter mye prøving og feiling, at i klarvær midt på dagen holder det med en 25 sekunders lukketid. Det betyr at det er en fordel om objektene står stille, slik at bildene blir klare.

Øyekontakt med et spann

Fotoklubben konsentrerte seg først om å ta bilder av bygningene rundt på universitetsområdet, for å få litt øvelse. Både gammen, Nordlysplanetariet, Hovedgården og UB ble foreviget. Men

CHEESE: Det går an å ta bilder uten fotoapparat.

etter hvert meldte behovet for utfordring seg, og de forsøkte å ta bilder av hverandre. Den største utfordringen lå i å ta et skikkelig gruppebilde. Det er ønskelig å stå helt stille i en lengre periode, og ganske vanskelig å holde seg alvorlig når man tenker på hva folk må tro om en gjeng med studenter som stirrer inn i et malingspann.

Tekst HANNE JORDELL
Foto FOTOKLUBBEN

Har du lyst til å ta bilder, men ikke råd til kamera? Da kan pin-hole være løsningen for deg. Det eneste du trenger er en lystett boks, litt aluminiumsfolie, en knappenål, og fotonappir.

Slik lager man et bokskamera:

- Finn en lystett boks/bøtte, for eksempel malingspann.
- Lag et hull i det, kanskje på størrelse med 1 cm i diameter.
- Tett igjen hullet med aluminiumsfolie.
- Lag et bittelite hull i folien med en knappenål eller lignende. Hullet må være helt rundt.
- Legg et fotonappir på motsatt side av hullet og tett kameraet igjen.
- Kameraet er klart til å brukes

For at bildene skal bli best mulig, kan det være lurt å male innsiden på spannet helt svart slik at lyset som kommer inn ikke reflekterer frem og tilbake. Et malingspann er som kjent blankt inni. På den annen side kan refleksjonene skape morsomme effekter på bildet.

Bildene kan også variere etter som hva slags type boks man bruker. Fotoklubben forsøkte seg på to typer *kameraer*, et som var laget av et malingspann og som tok mer eller mindre normale bilder, og et annet som ble laget av en flat pappeske og tok bilder med veldig vid vinkel.

GJENNOM NÅLØYET: Nordlysplanetariet sett fra et malingspanns vinkel.

noe å tenke på

Mot sine mest trofaste undersåtter er han en tyrann. Hvem er Kong Alkohol? Vi har spurt Liv Unni Naalsund, professor ved Institutt for farmasi.

Hva er alkohol?

Hva er alkohol?

– Alkohol er egentlig nedbrutte sukkermolekyler. En blanding av karbon-, hydrogen-, og oksygenmolekyler i et gitt forhold til hverandre. Det finnes mange ulike typer alkoholer, men den vi snakker om til vanlig er etanol, eller $\text{CH}_3\text{CH}_2(\text{OH})$. Det er den eneste som er god å drikke. Dette molekylet er såpass lite at kroppen klarer å bryte det ned dagen derpå. Etanol fungerer som et sovemiddel.

Men hvorfor blir vi da så ukontrollerbare og ville når vi drikker et sovemiddel?

– En skulle jo kanskje tro at vi bare ville legge oss og sove, men sovemiddelet virker inn på de mekanismene i hjernen vår som vanligvis sørger for at vi oppfører oss ordentlig. Når disse kontrollmekanismene går mer eller mindre i dvale, kan vi bli mer utadvendte og villstyrige.

Men ikke alle blir slik?

– Generelt deler man opp oppførselen til berusede mennesker i tre faser, etter graden av beruselse. Først svekkes hukommelse, konsentrasjonsevne og dømmekraft. Deretter kan det komme en mer grunnleggende personlighetsforandring, humørsvingninger, eller kraftige følelsesutbrudd. Og ved alvorlig alkoholforgiftning hender det at folk blir så fulle at de rett og slett slutter å puste. I tillegg til disse fasene, blir det som kjent vanskelig å kontrollere bevegelsene, og sansene sløves.

Hva med alkoholikere, hvorfor blir man avhengig av alkohol?

– Hm...som jeg sa nedsettes aktiviteten i hjernen. Det betyr at kommunikasjonen mellom de ulike nervecellene går saktere i visse områder i hjernen. For å kompensere for den nedsatte aktiviteten, økes følsomheten i kommunikasjonen – vi skrur opp volumknappen. Når alkoholen er ute og kommunikasjonen øker, blir det uutholdelig med volumknappen på max styrke. Da er det enklest å roe nervene med alkohol i stedet for å la kroppen skru ned volumet igjen – det tar nemlig tid.

Alkohol og sex går ikke så bra sammen?

– Nei, alkoholen virker på mange kontrollmekanismer i kroppen, ikke bare i hjernen. Den nedsetter også andre funksjoner, som for eksempel ereksjonen. Det kan forklares både med reduserte signaler fra hjernen, og med redusert evne til å mobilisere nødvendig blodsirkulasjon i kjønnsorganene, siden hjertet ikke slår like sterkt som normalt. På den andre siden økes våre følelsesmessige engasjement ved beruselse – derav uttrykk som at «alkoholen øker lysten, men demper evnen».

Hvorfor er alkohol et giftstoff?

– Alle kjemiske stoffer blir giftige når de tas i for store mengder. Når det gjelder alkohol, skal det lite til. Den virker på vel-

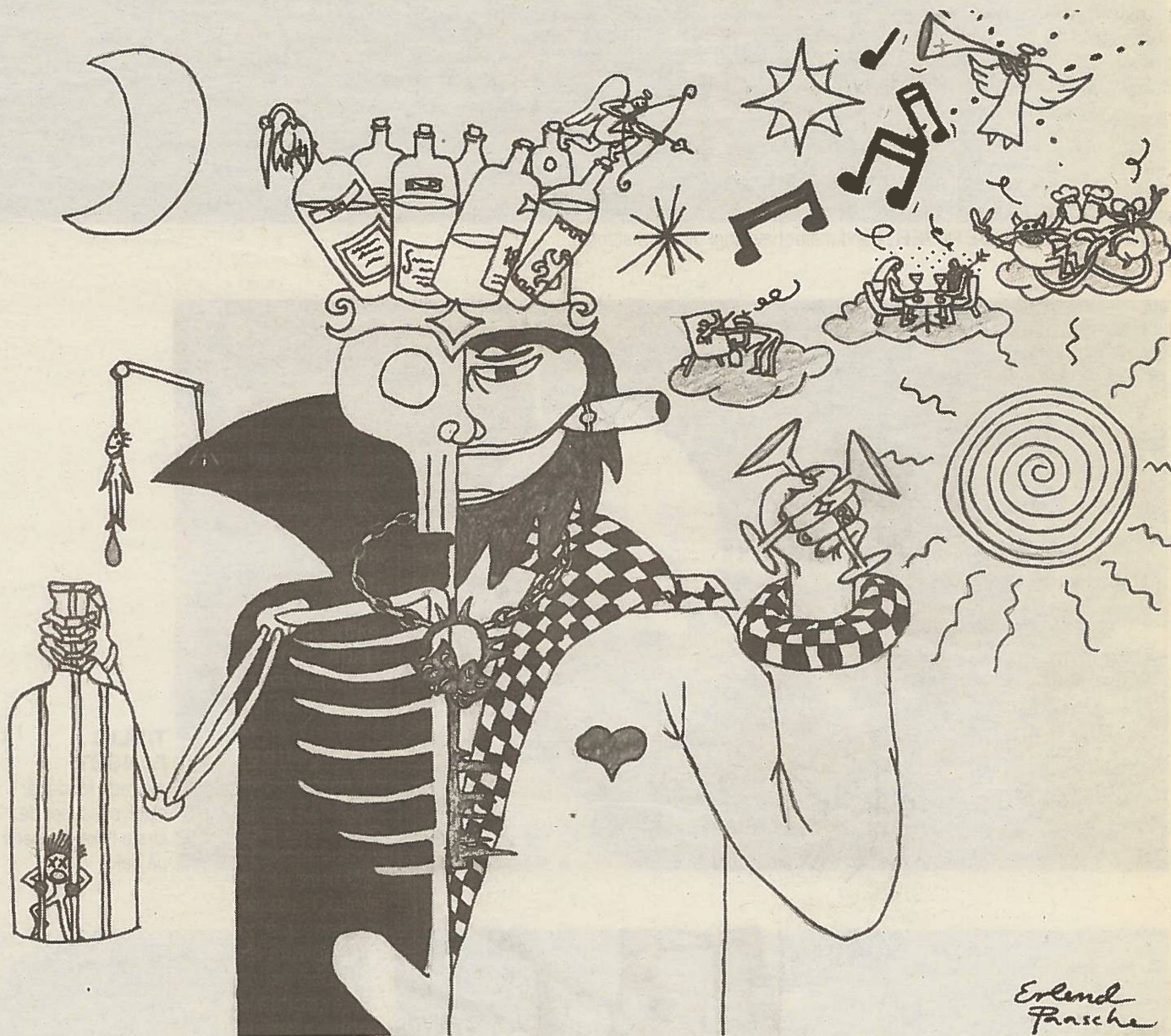
dig mange av kroppens normale funksjoner og setter dem ut av spill gjennom sin demping av hjerneaktiviteten.

Hva skyldes dagen derpå?

– Det tar tid å bli kvitt alkoholen. Avhengig av hvor mye alkohol som er drukket, tar det seks til åtte timer å kvitte seg med en promille, og 12-15 timer å kvitte seg med to promille. Hele den tida vi er under alkoholpåvirkning, er kroppsfunksjonene unormale. Det tar tid å gjenopprette balansen, lengre tid enn det tar å skille ut alkoholen, og det føles ikke godt. Alkoholen fører blant annet til at vi skiller

ut for mye væske – kort sagt tisser vi mer enn vi drikker. Det at kroppen ikke får nok væske kan gi seg utslag i sterk hodepine, kvalme, magesmerter og en generell følelse av blåmandag.

Tekst ERLEND PAASCHE

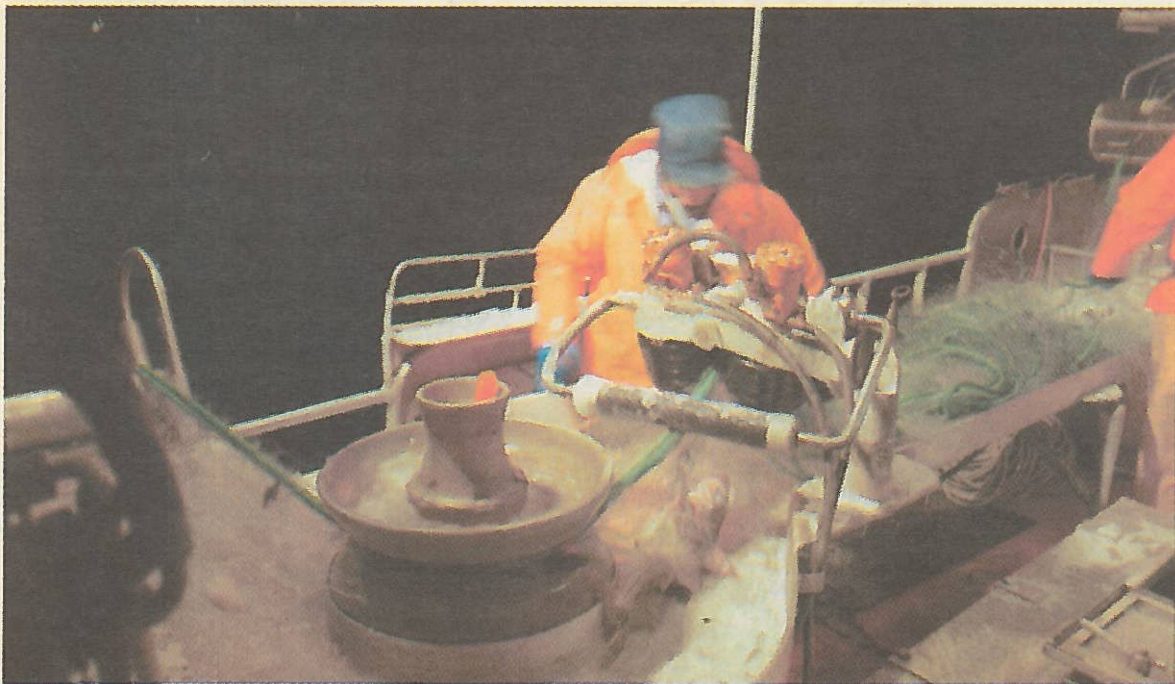

Erlend Paasche

Illustrasjon ERLEND PAASCHE

Havet. Døden. Kjærligheten. Finner du én, er de andre to ikke langt unna.

MAJESTETISK NÆRVÆR: Land møter hav langt ute i horisonten.

TIDLIG FANGST: Allerede før det er blitt lyst havner de første fiskekroppene på dekk.

Stedet er Sommarøya, det er mandag morgen og klokka er ti på fem. Et uvanlig sted til en uvanlig tid kanskje, men det som skjer her er derimot langt fra uvanlig. Det skjer nemlig hver morgen, seks dager i uka. Da drar Johnny Løseth og Kjell Birger Lorentsen ut med båten *Sommarøybuen* for å søke fiskelykken vest for øya.

Pingpong i magen

Glem alt du har hørt om det enkle liv, sjelefred og søken etter de store linjene. Livet som fisker er fritt, men krever mye. Havet er et ubarmhjertig sted å være, der Moder Jord spiller bordtennis med båt, mannskap og tarmen. Og den sugende krafta i sjøen kjenner du uansett hva meteorologene har sagt om antall meter per sekund i lufta. Krafta flytter deg fra side til side, den kan vugge deg inn i transe eller få deg til å springe mot vaskebøtta. I alle fall om det er din første gang på Havet.

MELLOMSTASJON: På vei fra et garnbruk til et annet er det fint lite å gjøre.

FEM MINUTTER: Også ivrige fiskere tar seg til til en pause.

Arieles to riker

Værforholdene er gode, og båteier Johnny Løseth forteller at turen ut til garnbrukene tar omtrent en time. Men selv for to øvede sjøfolk er det ikke alltid det er så lurt å legge utpå.

– Vi går vanligvis ikke ut på sjøen om det er meldt storm. Men hvis det er fire timer eller mer til stormen kommer, så kan det hende at vi gjør det for det, sier Johnny.

Ingen tid å miste

Johnny har opplevd storm styrke flere ganger, for på havet må du utnytte de sjansene du får. Da er det ikke særlig fornøylelig å vite at du har gått glipp av en hel dags arbeid.

– Noen ganger varslers de storm, og vi lar være å gå ut. Så hender det at stormen ikke kommer. Da sender vi noen mindre vennlige ord til han som melder været.

Men ikke alt som sendes over eteren er like krast.

Sjøens ensomme seilere

Fra radioen kommer det en sprakende stemme og en påfølgende pause, før en annen mann stemmer i, litt klarere denne gangen. To sjøulker snakker på kanal åtte om vær, vind og kilogram med fisk.

– De er seksti og sytti år gamle, og nekter å gi seg. Hadde de vært på land kunne de like gjerne ha lagt seg ned for å dø, sier Johnny litt muntert.

Det blir stille i styrhuset etterpå, for det er også alvor i ordene. For noen få mennesker er havet alt som er. Det skal imidlertid ikke mye til før stillheten brytes.

– Eg har ikkje fått meir fisk enn det ka stormåsa tar! ropes det fra den ene av veteranene.

Digitalt fiskegarn

Plutselig kommer det lyd fra en annen radio. En kar fra redningsentralen i Bodø ber noen komme seg vekk fra kanalen de er på.

– Det var sikkert noen som lekte seg. Vi har to radioer stående på her, en på kanal åtte og en på 16. Kanal 16 er for nødansrop. Den skal man ikke prate tull på, forklarer Johnny.

Den som ennå måtte sitte igjen med en magisk stemning rundt det å være på havet kan trekke sitt siste sukk. Styrhuset er nemlig stappfullt av skjermer. En av dem viser et kart over området der båten befinner seg.

– Det er nesten bare å klikke på skjermen dit du vil og så legge seg tilbake og vente, sier han.

Til tross for all teknologien foregår ikke alt automatisk. Fisken fisker seg ikke helt av seg selv ombord i *Sommarøybuen*.

Vår andre nasjonalskatt

Båten tøffer fra garnbruk til garnbruk, og Johnny og Kjell Birger drar opp tusenvis av nettmasker som de håper det er fisk i. De forteller at det har vært bortimot svart

hav den siste tiden. To dager i forveien dro de i land 400 kilo av Norges andre sorte gull.

– Det er ikke særlig mye, påpeker han.

Tilbake på Hjalmar Johansen fiskemottak faller dommen. 300 kilo torsk og andre hemmeligheter fra dypet. Ferden over havet er slutt, men ikke arbeidsdagen. Fisken er ennå ikke klar til å havne på middagsbordet.

Og på dette tidspunktet er alt du egentlig vil å komme hjem og sovne inn til lyden av din elskedes åndedrag, og sakte gi deg hen til stillheten. Noen finner den på land, andre ikke.

Tekst AUDUN RUNDBERG
Foto JON TERJE EITERÅ

RETUR: Johnny styrer fiskebåten tilbake til land, Birger spylet is fra båten.

FERDIGE: Johnny Løseth (venstre) og Kjell-Birger Lorentzen er snart ferdige for dagen.

Når en student flytter for seg selv, er det mange forandringer og mye å tenke på. Har du for eksempel husket på forsikring?

Bedre føre var enn etter snar

Geir Karlsen, seniorrådgiver hos Gjensidige Nor, anbefaler forsikring på det sterkeste.

– Man tenker ikke så ofte på at ting kan gå galt. Du er frisk og har det bra, og innbrudd eller ulykker er ikke i din verden.

Karlsen minner om at man må undersøke hvilke forsikringer utleier allerede har for stedet du bor. Svaret her vil variere mye etter om du bor privat, leier gjennom Studentsamskipnaden eller har skaffet husvær på annet vis.

Festens bakrus

– En innboforsikring vil de aller fleste trenge. Den dekker løsøre du har i hybelen din, forklarer Karlsen.

Men hvis du har fest på hybelen, og en gjest liker noe veldig godt og putter det i lommen, vil du neppe få igjen på forsikringen. Har du sluppet noen inn på hybelen, må du ta ansvaret for det. For at det skal regnes som et tyveri, må det være tegn på innbrudd. Forsikringen gjelder selvfølgelig også ved ulykker som brann og vannskader. Problemet med ikke-dekkende forsikring har du også om du har noe, som en mikrobølgeovn, stående på fellesarealer som kjøkkenet.

Forsikret av foreldre

Dine foreldres forsikring kan i mange tilfeller være alt du trenger.

– Om du bare bor midlertidig borte, og intensjonen er å dra hjem igjen, vil

INNBO:
– De aller fleste vil trenge en innboforsikring, mener seniorrådgiver Geir Karlsen hos Gjensidige.

deres forsikring også gjelde for deg, forteller Geir Karlsen at ordningen er i hans forsikringsselskap. Andre selskap kan ha noen restriksjoner. Karlsen innrømmer at du som student kan si du skal flytte hjem igjen, mens du meget vel vet at du aldri mer vil bo hjemme.

– Man vet selvfølgelig ingenting om framtiden, men så lenge du har registrert adresse hos dine foreldre, vil deres forsikring hos oss også dekke ditt innbo.

Ut på tur

Selv om de fleste ulykker skjer i heimen, kan det også være lurt å gardere seg mot det som kan skje utenfor.

En ulykkesforsikring kan erstattes med en reiseforsikring, og denne dekker avbestilling, reise og reisegods.

– Får lite av staten

– En uføreforsikring er en investering for framtiden, mener Karlsen.

– Studenter har mest sannsynlig jobbet lite og tjent opp minimalt med pensjonspoeng. Dermed får de lite av staten om en ulykke skjer.

Denne forsikringen krever at du blir ufør for alltid.

– En av fem får ikke jobbe til de når pensjonisttilværelsen, men det tenker man aldri på. Man må søke om denne forsikringen mens man ennå er frisk og rask, poengterer forsikringsrådgiveren.

Alt kan forsikres

Man kan i prinsippet forsikre alt man har, selv kroppsdeler om de er av spesiell verdi. Noen forsikringsselskap opererer

med egne sykkelforsikringer, mens andre regner tohjulingen som en del av innboet.

Enkelte forsikringsselskaper har egne forsikringstilbud til studenter, og de samarbeider ofte med organisasjoner som Norsk Lærerlag og ANSA (Association of Norwegian Students Abroad). Det lønner seg å ta en ringerunde for å finne ut hvem som best kan gi deg det du trenger.

Tekst STINE BØE

Foto ANNA KLARA MÅSEIDE

REISEFORSIKRING I BAGASJEN: Rie Aleksandra Rørstrand ble skadet på tur.

Skadet i Thailand

Rie Aleksandra Rørstrand, student ved engelsk grunnfag, minnes hvor godt det er å ha forsikring når ulykken virkelig er ute.

– Jeg var i Thailand, da jeg skar foten på en korall. Dette førte rimelig fort til en infeksjon som krevde medisinsk ekspertise, forteller Rørstrand.

SOS Danmark

Da hun ble klar over situasjonen, ringte hun hjem.

– Ved hjelp av foreldrene mine fikk jeg tak i telefonnummeret til SOS-kontoret i Danmark som i neste instans ringte forsikringsselskapet mitt. SOS-kontoret i fellesskap med forsikringsselskapet tok kontakt med Bangkok Missionary Hospital, og dermed var jeg klar for innleggelse. Det eneste de forventet av meg, var at jeg stilte fot og personalia til disposisjon, sier en mimrende Rie.

Tre døgn på drypp

Hun var 19 år da uhellet skjedde og dermed dekket av foreldrenes forsikring.

– Å være en måned fra å fylle 20 år viste seg å være en særdeles god ting, forteller Rie, da statusen 'fylt 20 år' er ensbetydende med masse papirarbeid, egenandeler og kvitteringer fra instanser på stedet.

Tre luksuriøse døgn på drypp i Bangkok har Rie å vise til. Ikke akkurat et drømmescenario, men garantert mye bedre enn det som kan vente en uheldig student uten reiseforsikring på tur i den store verden.

Tekst ANNA KLARA MÅSEIDE

Foto MORTEN ODDVIK

— Kommentar —

Berømmelse på krita

I våre dager er det nesten et kriterium at man i alle fall en gang i livet har vært litt berømt. For de PR-kåte er det gode dager.

Via dumme spørsmålsprogrammer med pålagt hjertedunk og lovnader om skattefrie sedler i pungen skal alle havne på tv. Hvorvidt dette er positivt eller negativt er vanskelig å si. I televisjonens barndom var det nesten noe guddommelig over denne lille, firkantede skjermen. De første tv-kjendisene kom allikevel ikke før under puberteten til mediet.

Internett har gjort alt så mye mer tilgjengelig og demokratisk. Hvem som helst kan lage en hjemmeside hvor de forteller om kanarifuglen sin og hvorfor de dro til Kos sist sommer. Ingen hindrer privatpersoner i å promotere seg der ute på verdensveven.

De fleste har vel hatt en drøm om å bli popstjerne, og stjerneshow har bidratt til femten minutters berømmelse for dusjstrupene. Å legge sin egenkomponerte musikk-snutt på nettet kan også være veien til stjernehimelen. Grand Prix har jo lenge vært åpen for nye talenter og amatører med popstjerne i magen.

Paradoksalt nok utgis det også flere bøker i dag enn for ti år tilbake. Småforlag dukker opp, nisjebøker og nettutgivelser. Forfatterspirer kan gro til himmelen med litt flaks og kan fint få det de har på hjertet ut til verden ved hjelp av nettet.

Alt dette er jo vel og bra, men forsvinner ikke litt av glansen ved det å være berømt? Og hva med å være helt normal og ukjent? Mister det helt sin egenverdi, det å være en såkalt *nobody*, en som aldri har vært avbildet i avisa eller på tv-skjermen? Kvalifiserer ikke lenger det å være anonym til å ha et fullverdilig liv?

Problemstillingen gjelder nok i høyeste grad den oppvoksende generasjon, og ikke den eldre garde som vokste opp med ekte stjerner som Elvis og Marilyn. Nå gjelder det å bli mer kjent enn klassekamerater som slår seg frem i mediekakofonien, være seg drittsekk-tv eller egne hjemmesider. Man skal liksom ha gitt ut en bok eller no før man går heden.

Kultur

Følelser fra sør

Større plass under Quart

Under årets Quartfestival blir Idretts-plassen tatt i bruk igjen som festivalscene. Idrettsplassen rommer om lag 10.000 publikummere. — Salanderparken funka bra, men ble for liten, sier Quartens pressetalsmann Pål Hetland til Dagbladet.no.

UTSTILLING: SAIHs lokallag i Tromsø og to av Drivs frivillige ved åpningen av utstillingen.

Alle foto
MORTEN ODDVIK

SAIH har nå gjenoppstått med eget lokallag i Tromsø. Det er åtte medlemmer i lokallaget, og tirsdag 20. februar var det åpning av en gjenfunnet fotoutstilling på Driv.

De tjue kronene som betales frivillig i tillegg til semesteravgiften går til Studentenes og Akademikernes Internasjonale Hjelpfonds (SAIH) arbeid.

Offentlig fremstøt

— SAIH har ligget nede et par år, men siden i fjor sommer har vi vært oppe og gått igjen. I høst har vi planlagt en del, og denne utstillingen er vårt første offentlige fremstøt, sier leder av lokallaget i Tromsø, Arne Tynæs. For noen år tilbake satt han selv, som sivilarbeider, i sentralstyret til SAIH.

Utstilling på tur

Fotoutstillingen viser bilder fra Sør-Afrika og tidlig 90-tall da apartheid ble avskaffet.

— Denne utstillingen har en spesiell historie. Som sivilarbeider sendte jeg opp utstillingen til Tromsø, og fra da av var den som sunket i jorden. Mange lette vilt etter utstillingen, men ingen visste hvor den var. Da jeg kom opp hit selv i høst, fant jeg bildene stuet bort på et kontor, forteller Tynæs.

Tid preget av følelser

Arne Tynæs var selv i Sør-Afrika under avskaffelsen av apartheid.

— Bildene ble tatt av sørafrikanere og en nordmann. De ble tatt i 1994-95, rett

etter de første demokratiske valgene i Sør-Afrika. SAIH var tungt inne og stod for en tredjedel av den norske, økonomiske støtten. I motsetning til sedvanlige demonstrasjonsbilder, viser disse bildene hverdags situasjoner og den helt spesielle stemningen som preget denne tiden. Tiden var full av feiring og sterke følelser. Ting hadde tydelig forandret seg, konkluderer Tynæs.

Samarbeid over grenser

SAIH er primært opptatt av å støtte studenter i land hvor de har vanskelige forhold.

— Vår hovedsak er utviklingen av et samarbeid mellom Uitø og URACCAN university som ligger på Atlanterhavskysten av Nicaragua. Det er et universitet som har blitt stiftet på grunnlag av økonomisk støtte fra SAIH. Samarbeidet spres over flere områder. Fiskeri, bevaring og kartlegging av urspråk i Nicaragua er interessante områder for studier ved Uitø. Vi vil gjerne få det ned på studentnivå og forhåpentligvis få til utveksling av studenter mellom universitetene, forteller Tynæs.

Utstillingen blir hengende i Drivs andre etasje en måneds tid frem i tid, før den blir sendt sørover.

Tekst MORTEN ODDVIK

FORNØYD: Leder i lokallaget Arne Tynæs.

Fakta

- SAIH (Studentenes og Akademikernes Internasjonale Hjelpfond) er studentenes solidaritets- og bistandsorganisasjon.
- Ved hjelp av penger fra semesteravgifter og lignende støtter SAIH utdannings- og opplysningsprosjekter i Latin-Amerika og Afrika.
- SAIH jobber også aktivt for å sette nord-sør spørsmål på dagsorden ved universitet og høyskoler i Norge.

PLATEKOMPAANIET

2 for 222

VELG SELV • BLAND FRITT
OVER 80 UTVALGTE TITLER!

2 FOR 222 – 80 TITLER

Ved kjøp av 2 stk.:

○ ANASTACIA / Not That Kind.....	111 ⁰⁰
○ BEADY BELLE / Home.....	111 ⁰⁰
○ BEATLES / 1.....	111 ⁰⁰
○ BELLAMY BROTHERS / Our Norwegian Hits.....	111 ⁰⁰
○ BJØRNSTAD, KJETIL / Grace.....	111 ⁰⁰
○ BOND / Born.....	111 ⁰⁰
○ BRISKEBY / Jeans For Onassis.....	111 ⁰⁰
○ CREED / Human Clay.....	111 ⁰⁰
○ DAGSLAND, SIGVART / Soul Ballads.....	111 ⁰⁰
○ DAVID, CRAIG / Born To Do It.....	111 ⁰⁰
○ DJ JAMIE / The First Winter.....	111 ⁰⁰
○ DJ JOHN STORM / In Trance We Trust Nordic Edition.....	111 ⁰⁰
○ EIDSVÅG, BJØRN / Hittil og littil.....	111 ⁰⁰
○ EMINEM / The Marshall Mathers LP.....	111 ⁰⁰
○ FABIAN, LARA / Lara Fabian.....	111 ⁰⁰
○ FRAGMA / Toca.....	111 ⁰⁰
○ HELLSTRØM, HÅKAN / Känn Ingen Sorg För Mig Göteborg.....	111 ⁰⁰
○ HUEY LEWIS AND THE NEWS / The Very Best.....	111 ⁰⁰
○ IVES, BURL / Uforglemmelige klassikere.....	111 ⁰⁰
○ KNOPFLER, MARK / Sailing To Philadelphia.....	111 ⁰⁰
○ KRAVITZ, LENNY / Greatest Hits.....	111 ⁰⁰
○ KRÅKEVIK, HERBORG / Herborgs songbok.....	111 ⁰⁰
○ KYRKJEBØ, SISSEL / All Good Things.....	111 ⁰⁰
○ LIMP BIZKIT / Chocolate Starfish & The Hot Dog Flavored Water.....	111 ⁰⁰
○ LOPEZ, JENNIFER / J.L.O.....	111 ⁰⁰
○ MADONNA / Music.....	111 ⁰⁰
○ POPIUM / Popium.....	111 ⁰⁰
○ SIMPLY RED / It's Only Love.....	111 ⁰⁰
○ SOUNDTRACK / Almost Famous.....	111 ⁰⁰
○ SOUNDTRACK OF OUR LIVES / Behind The Music.....	111 ⁰⁰
○ ST GERMAIN / Tourist.....	111 ⁰⁰
○ TEXAS / Greatest Hits.....	111 ⁰⁰
○ U2 / All That You Can't Leave Behind.....	111 ⁰⁰
○ WILHELMSSEN, UNNI / Disconnected.....	111 ⁰⁰
○ WILLIAMS, ROBBIE / Sing When You're Winning.....	111 ⁰⁰
- + OVER 45 TITLER TIL

PLATEKOMPAANIETS TOPP 15

149⁵⁰

1. MADRUGADA / The Nightly Disease (Limited 2CD) 149⁵⁰
2. DIDO / No Angel..... 149⁵⁰
3. COLDPLAY / Parachutes (2CD)..... 149⁵⁰
4. ABSOLUTE MUSIC 34..... 149⁵⁰
5. JAGA JAZZIST / A Livingroom Hush..... 149⁵⁰
6. ERIC CLAPTON / Reptile..... 149⁵⁰
7. KINGS OF CONVENIENCE / Quiet Is The New Loud..... 149⁵⁰
8. MC MUSIC 14..... 149⁵⁰
9. TOM MCRAE / Tom McRae..... 149⁵⁰
10. HELLBILLIES / Urban Twang..... 149⁵⁰
11. WYCLEF JEAN / The Eclectic - 2 Sides II A Book.... 149⁵⁰
12. FAITH HILL / Breathe..... 149⁵⁰
13. ABSOLUTE R&B..... 149⁵⁰
14. DUMDUM BOYS / Schlägers..... 149⁵⁰
15. THE SHADOWS / Kon-Tiki – De beste 1960–1980... 149⁵⁰

OSLO

Bogstadveien 40
Man-fre 10-22,
lør 10-20, søn 11-21

Byporten Shopping
Man-fre 9-22,
lør 10-20, søn 13-19

Grønland T-bane
Man-fre 10-22, lør 10-20,
søn 13-19

Stortingsgaten 22

Man-tor 10-23,
fre-lør 10-24, søn 12-23

BERGEN

Torgallmenningen 5
Man-tor 9-22,
fre-lør 9-24, søn 13-22

STAVANGER

Søregata 9
Man-lør 10-22, søn 13-21

TROMSØ

Nerstranda senter
Man-fre 10-20,
lør 10-18

TRONDHEIM

Munkegata 31
Man-fre 10-22,
lør 10-20, søn 13-19

Gjennomført fristelse

MORD OG BEDRAG: En bestialsk forestilling var det publikum på Rådstua fikk servert.

teater

Dyppfryst
Teater Fristelse
Rådstua
22. februar

Teater Fristelse har som sitt første tilbud til folket satt opp Roald Dahls klassiske røverhistorie *Dyppfryst*. En historie som egnet seg godt i den teatraliske klesdrakten den ble ikledd.

De fem jentene i teatertroppen inntok Rådstuas lokaler for den noe korte perioden 22. til 23. februar for å vise fram det de hadde å by på av kriminalistisk galskap.

Glinsende glis innefor tidsramme

Kreativ bruk av moderne musikk og gode valg av rolleinnhaverne fremsto som stykkets sterke sider, og gjorde det hele til en underholdene affære for publikum i salen. Oppsetningen var preget av fortreffelig mørk humor som

ga salens fremmøtte fete, glinsende glis under stykkets rære partier. En ting man dog kan klage på ved stykket er dets korte spilletid, som lar seeren sitte litt småsulten igjen. Men, dette skyldes strengt tatt novellen det ble valgt å basere stykket på, og ikke oppsetningen.

Mobiltelefonens kakofoni

Kulisser og klesdrakt var gjennomført i ren femtitalls-stil, noe som gjorde seg svært godt og ga en tilnærmet eksotisk og spennende opplevelse for seeren.

Ikke desto mindre opprivende ble da en av rollefigurene dro opp en mobiltelefon midt i stykket. For den sarte publikummer fremsto dette som et grusomt brudd i den gode atmosfæren som det var lett å få vondt i magen av.

Tekst CHRISTOFFER EILIFSEN
Foto ANDRÉ BRUUN

Homobok trenger skribenter

Nå søkes det etter unge skribenter til en homoantologi som er planlagt lansert i februar 2002. Initiativtakerne Astrid Urdal og Henning Gärtner Braseth vil ha unge homo- og bifile historier.

– Vi vil forsøke å sette et positivt søkelys på homofile og bifiles hverdag i Norge i dag, sier Urdal. Det jobbes med å få med 20 skribenter til homoantologien.

Gutter hånd i hånd

Det er på privat initiativ Urdal og Braseth, som begge fungerer som redaktører, søker å lage en bok med den skjelvende mamma-historien, den første forelskelsen og de hemmelige kyssene.

– Vi er først og fremst ute etter at folk skal fortelle om sine egne

liv, forklarer Urdal. Det er fortsatt sjelden man ser to gutter gå hånd i hånd nedover gata eller to jenter kysse på kino. Statistikk viser at en av fire unge homofile ungdommer har prøvd å ta sitt eget liv.

Mot og inspirasjon

– Vi ønsker å knytte til oss flere skribenter som kan bidra til homoboka. Vi vil ha tekster å la *Fittstim*, men ikke så aggressivt. Vi vil heller vise det positive ved å være homofil eller bifil, fortel-

ler Urdal. Med denne boka vil redaktørene gi mot og inspirasjon til ungdommer som synes det er vanskelig å være annerledes. De vil vise at de ikke er alene og at mange har opplevd det samme og at de har det bra nå.

– Vi vil gjerne høre fra interesserte homofile og bifile skribenter, og de kan sjekke hjemmesida vår eller sende oss en epost, avslutter Urdal.

Tekst MORTEN ODDVIK

Null kebabånde

FAST I FISKEN: Bjarte Kristoffersen lokket med fisk under by:Larm.

Foto BENJAMIN STORM

I tråd med det nyskapende konseptet by:Larm representerer innen musikken, fant vi et tilsvarende i nattelivets gastronomiske tilbud under navnet by:Fisk.

Konkurrerende med de ordinære kebabvognene tilbød de fiskeburgere, fiskesuppe, fiskepinner og hvalsuppe.

Fiskeånde

Under paroler som *Unngå kebabånde, spis fiskesuppe!* og *Spis fisk, bli fotomodell!* profilerte de seg tungt under festivalen. For de som ikke fikk benyttet seg av tilbudet, er det nok for seint etter festivalen.

– Vi vil i første rekke bare være tilgjengelig under by:Larm, sier Terje Jackobsen i den ene vogna.

Fiskende svømmer

Asle Reinhaug vurderte tilbudet og mente tiltaket var bra, men gikk tomhendt bort.

– Jeg er ikke sulten ennå...

Neste vogn var betjent av Bjarte Kristoffersen, han var på dugnad fra Tromsø svømmeklubb, men som den fødte selger, hang han ut av vogna og fisker inn kunder. Utpå natta gikk salget så bra at han skrudde opp prisene.

Tekst STINE R. LARSEN

GITAR-GUTTA:

Høy gitarføring i Femtimeterskogen.

Foto JON TERJE EITERÅ

Ja, takk begge deler

Tromsøbandene Englebarn, Hangface og Tore Brumm har søkt tilflukt i Femtimeterskogen. Ikke for å gjemme seg, men for å lage musikk.

Studioet Femtimeterskogen stod akkurat ferdig, etter iherdig egeninnsats, da startskuddet for by:Larm gikk.

Liten skog men dog

Selv om det er langt mellom trærne i kjelleren til Håkon Rundberg, har likevel studioet det velklingende navnet Femtimeterskogen. Det nærmeste man kommer trær er en enslig søyle som holder taket oppe, og står man midt i skogen er man omtrent to meter fra skoggrensen i alle retninger. Hører man godt etter, er det mulig å høre vakker musikk strømme ut fra høyttalerne som er diskret plassert ved skogens ytterkanter.

Stor takhøyde

Om ikke plassen er stor, er iallfall takhøyden i kjelleren i dette gamle huset stor. Både med tanke på at det er tre band som har gått sammen om dette prosjektet, og at den reelle takhøyden ble økt ved å senke golvet med nesten en meter. Senkingen av golvet var planlagt å ta tre uker, og med prosjektstart i august var studioet planlagt å være ferdig i god tid

før by:Larm. Til og med en Ep skulle være ute, slik at Tromsø publikummet skulle kunne nyte de vakre låtene de spiller. Epen ble det ikke noe av.

Studio for flere

Arbeidet med skogen gjorde musklene stramme og fingrene stive, men med umenneskelig pågangsmot arbeidet de på dagen, øvde på kvelden og gjorde konserter på natta. Med tradisjonsrike redskaper som slegge, spett og spade samt mindre tradisjonelle redskaper som babybadekar fikk de hevet ut en meter med golv.

Siden NRKs studio er under avvikling regner initiativtakerne med at pågangen fra lokale band vil øke. Allerede er det flere som ønsker å benytte studioet til innspilling. Turdus Musicus har allerede øvd i skogen, og det faktum at huset stod etter at de var ferdige beviser at dette ikke er en råttan skog. Derimot, skjeve vinkler må nok tilskrives husets alder og gammel byggeskikk.

Tekst JON TERJE EITERÅ

Journalister måtte betale

Studentjournalisten som prøvde å få akkreditering til by:Larm fikk valget mellom å betale 1.800 kroner for konsertpass eller avtale inngang med hver konsertscene. Administrator for by:Larm, Erlend Mogård Larssen, mener nemlig at bransjetreffet også gjelder journalister.

– Hvorfor skal man betale for noe man allikevel kommer til å skrive pent om? spør en irritert Anders Kulseng fra den bergenske studentavisen Atrium.

Liten studentavis

Han studerer medievitenskap og dekket by:Larm forrige helg. Siden Atrium er en liten avis er det ikke penger til å dekke både flyreiser og konsertpass.

– Det nyttet ikke å få akkreditering hos by:Larm, så vi ble nødt til å ringe rundt til alle utestedene, fortsetter Kulseng.

Prinsippsak

Det er ikke bare fattige studentjournalister som har strevd med dekkningen av by:Larm. Også større aviser som Nordlys, Bergensavisen (BA) og Bladet Tromsø har reagert kraftig mot organiseringen. Nordlys var en av de få som fikk gratis konsertpass, men ikke før de hadde truet med å boikotte hele by:Larm. BA sendte en journalist på nåde, men ville egentlig også boikotte.

ATRIUM: Skuffede studentjournalister, til venstre Anders Gulseng og Ragnar Eggsvik.

Foto KRISTER BRANDSER

– Nei, det skulle da bare mangle! utbryter leder for Puls i BA, Per Haukaas.

Vi kan ikke drive med spleise-lag for musikkbransjen!

Haukaas hevder det er dårlig presseskikk å betale for nyhetsstoff i Norge. Bergensavisen vurderte dessuten å boikotte by:Larm i Bergen i fjor også på samme grunnlag.

Tabloidavisene betalte

VG, Dagbladet og TV2 var noen av de som betalte.

– Ja, det er jo klart, forsvarer journalist Andreas Grønneberg.

Han dekket by:Larm for Dagbladet.

– Dette er jo en bransje som pressen også er en del av. Om ikke vi betaler, hvorfor skulle plateselskapene betale? Hadde ikke noen betalt kunne ikke et arrangement som by:Larm eksisterer, poengterer Grønneberg. Han nevner dessuten at Dagbladet også tidligere har betalt for å komme inn på arrangement med samme forsvar.

Etisk problem

Utopia fikk heller ikke konsertpass, men måtte som Anders Kulseng også ringe rundt til de forskjellige konsertscenene. Administrator for by:Larm, Erlend Mogård Larssen mener allikevel at det er riktig å ta betalt for konsertpassene.

– Vi er ganske strenge på det, ja, forklarer Larssen.

Han hevder at det ikke ville være mulig å få i gang slike arrangementer uten at alle betaler for kaken. Men for studentjournalist Kulseng betyr det å bli ekskludert fra å dekke by:Larm.

– Hadde det ikke vært for at vi fant ut av by:Larms innstilling i tide hadde vi ikke kommet oss inn noen steder, påpeker Kulseng. Han og en til fra Atrium fikk heldigvis dekket arrangementet ved å avtale på forhånd med hver konsertscene om akkreditering.

Tekst KRISTER BRANDSER

SORT ENGEL: Hogne Rundberg og Englebarn satte Driv i kok.

Gull og gråstein

konsert

by:Larm

Driv

22. og 24. februar

Det var noe som skjedde med Tromsø under by: Larm. En kontinental stemning la seg over byen, og kledde den bra.

På Driv var det ekstra tydelig at noe uvanlig var i gjære. De gamle bærebjelkene i det nye studenthuset knirket sjarmerende under vekten av bransjefolk fra musikkindustrien, og musikere fra alle mulige sjangere, mens gulvet gynget i takt med pop, rock, rap, hip-hop, dj-beats, trance, goth, og black metal, for å nevne et knippe av alle de utallige sjangrene.

Fra Domus til Driv

Det tok litt tid før byens studenter fikk øynene opp for hva de holdt på å gå glipp av. På torsdag var det glissent oppmøte, og altfor god plass på dansegulvet. På iskalde lørdag, derimot, måtte sent ankommede studenter stå i kø fra Domus til Driv. Og de som ikke kom inn gikk definitivt glipp av noe. Musikalsk var by:Larm-konsertene på Driv et underlig sammensurium av gull og gråstein. Englebarn gjorde en god innsats og fikk virkelig opp

stemningen på Driv lørdag. Men det var mye gråstein også, men det er da også litt av poenget med by:Larm at unge, uerfarne musikere får vist seg frem.

Schizofrent musikk-program

Noen konserter kunne vi godt ha vært foruten. Som konserten til forbløffende kjedelige X:machina i fjerde-etasje, lørdag. Eller da D'lay, med sitt syltynne låtmateriale og skrantende lyd-bilde demonstrerte hvorfor de bare har én hit. Dessuten var det mange umodne, usikre og følgelig middelmådige band. Men i det schizofrent sammensatte programmet var det også uventede perler som heseblesende The Beatbandits, underfundige Kim Hiorthøy, autistiske, melankolske Monopot, og maniskmeteoriske Cloroform.

Tekst ERLEND PAASCHE

Foto SILJE H. RYVOLD

Dampende

konsert

by:Larm

Blå rock

23. februar

Ville tilstander tok overhånd på en positiv måte under by:Larms harde fredag på Blå rock.

Kvelden begynte nok med hutrende kulde i kø for de fleste, da Blå Rock tidlig på kvelden ble godt fylt opp med konsertkåte mennesker.

Brutal og lykksalig ferd

Dog, iskaldt var det bare utenfor, for innenfor barens skjeve vegger ble det fort hett. Meget hett. De fire band, Furia, Silver, The Cumshots og Hellride, figurerte innenfor forskjellige stilarter, og kunne skilte med varierende ære og berømmelse bak seg. Men å dra med seg publikum på en energisk, brutal og lykksalig ferd gjennom rockens rike, det mestret de alle som en.

Rock fra et hjørne

Med bandene plassert i et hjørne på gulvet i annen etasje, og publikum presset inn på gulvet foran og tytende utover trappene til siden. Det er Blå Rock. Det bidro til at både artistene og publikum kunne stå sammen som en lykkelig energibunt i musikkens rus. Når folk *stagediver* oppover, vokalistene henger i taksøylene over scenen og fordampet svette osler fra publikumsmassen er det utvilsomt en god kveld på konsert.

Tekst CHRISTOFFER EILIFSEN

Foto MORTEN ODDVIK

GRINGO: The Cumshots og Kristopher Scau skjøt publikum fullstendig fra konseptene. Folk fløy veggimellom på Blå rock.

Frisk fisketur

konsert

by:Larm

KAOS

22. februar

Rock fra øverste hylle, tunge rytmer og høy headbang-faktor blant et ekstatisk publikum.

Etter en liten nedtur siden bandet ikke bød på Henriks sagnomsuste fiskesuppe, var det ikke annet å gjøre enn å nyte musikk og bli med langt ut på fisketur da Farout Fishing gjestet Kaos litt over midnatt etter første dag under by:Larm.

Rent ut kjemisk

Med intensitet og våkenhet, geleidet de publikum gjennom et bredt spekter rocka rytmer og låter. At de nyter det de gjør er hevet over enhver tvil.

– Vi bare digger å spille, liker å gå på øvinger, sier Chris på trommer. Han refererer til *Hefstig og Begeistret*, og sammenligner det med å gå i mannskor.

– Det handler om alkjemi, sier han.

Langt ute på Lopp havet

Chris kan fortelle at opphavsmannen til navnet var en høy pønker som kom mot dem da de satt der hvor Driv er nå og diskuterte bandnavn.

– Dåkker e jo jo heilt far out fishing, hadde han kommentert idet han ravet forbi, og der var navnet.

De spiller på ellefte året nå, og motsetter seg det de kaller platebransjens marketingprodukt.

– Vi spiller ekte musikk som lever på at vi liker det, uttaler Chris, og har få illusjoner når det kommer til å slå stort gjennom.

Tekst STINE R. LARSEN

LANGT UTE: Vokalist Movie skuer ut over publikum etter slappfisker.

Foto STINE R. LARSEN

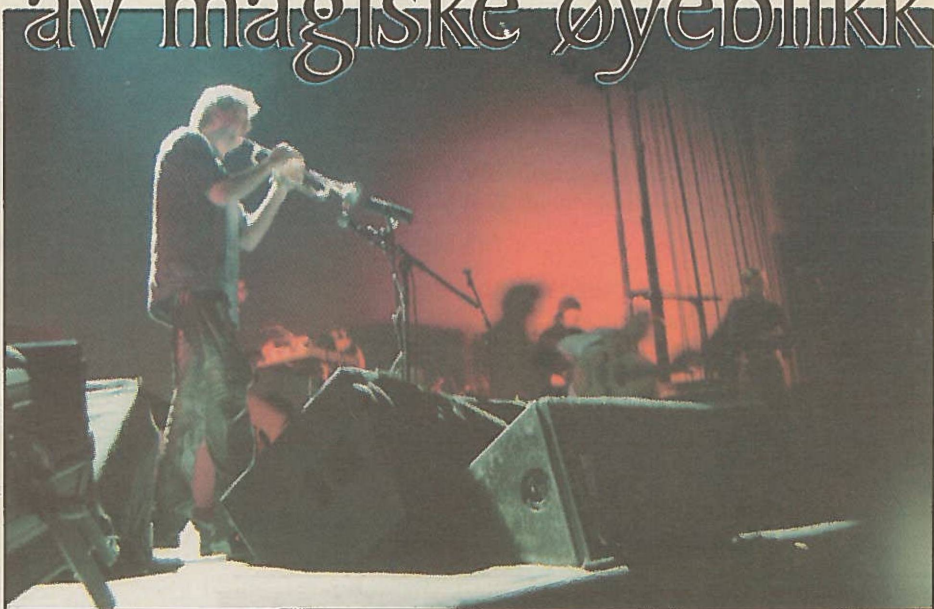
piggtrådabad

Heksegryte av magiske øyeblikk

Global Tempera, et møte mellom seks dyktige musikere i Fokus Kino. Et av vårens desiderte musikalske høydepunkt.

STEMNING:
Nils Petter Molvær bidro sterkt med magiske øyeblikk under Global Tempera.

konserter
Global Tempera
Fokus Kino
24. februar

Et i utgangspunktet halsbrekkende ambisiøst prosjekt som gikk ut på å samle seks musikere fra ulike musikalske miljøer, lå til grunn for dette bestillingsverket til by:Larm. Musikerne hadde fått tre-fire dager på å forberede seg, for deretter å holde konsert i Fokus Kino, fredag 24. februar, for omtrent 600 luttør øre publikummere.

Kommunikasjon på tvers av tradisjon

Hver for seg er trompetist Nils Petter Molvær, vokalist Anneli Drecker, strupesangeren Sainkho

fra Tuva, Bill Laswell på bass-gitar fra New York, vokalist og oud-spiller Dhafer Youssef fra Tunisia, og Eivind Aarseth på gitar alle drevne musikere med lang fartstid. Likevel var det ikke de tekniske ferdighetene eller den rutinerne fremtoningen som imponerte. Den kom tvert imot helt i skyggen av det som var viktig denne kvelden, nemlig musikk kommunikasjon.

Cocktail av harmonier

På tvers av ulike musikalske tradisjoner, fra diametralt forskjellige ståsted, smeltet uensartet

musikk sammen til en imponerende enhet, en cocktail av harmonier like uventede som de var vakre. Global Tempera var en upolert diamant, en av de sjeldne konsertene der prestisjetunge musikere møtes for å lage lite selvhøytidelig musikk, for å ha det gøy, uten koreograferte bevegelser og perfekt lydbilde. Og hvor mange musikere opplever i sin karriere en ti minutters stående trampeklapp?

Tekst ERLEND PAASCHE
Foto ANDRÉ BRUUN

Under stjernene

HIMMELSK:
Torgeir Stensland, Trine Heltmann og Hege Albrigtsen presenterte for publikum en drøm av en fortelling.

Foto
AUDUN
RUNDBERG

Torsdag 1. mars presenterte Høgskolestudentene ved den praktisk-estetiske lærerutdanningen (PELU) resultatene av et tre uker langt prosjekt. Nina (5) syntes det ble veldig veldig, veldig, veldig bra.

For det var både store og små som møtte opp for å få med seg de tre forestillingene. Førsteårsstudentene ved PELU som har drama som valgfag, har skrevet stykkene basert på boken *Måken Jonatan* av Richard Back, som en del av et prosjektarbeid i dramaproduksjon.

Kraftige tilrop

Stykket *Sirkus Mirakeløs* er rettet mot barn, og gjennom god kontakt mellom skuespillere og små publikummere, klarte studentene å opprettholde en magi i luften. Iført fargerike kostymer og tykke lag teatersminke lekte Rebekka Brox, Gunhild Steffensen, Rigmor Underhaug, Cathrine Olsen og Ann Kristin Hansen seg over scenen, akkompagnert av høye tilrop fra salen.

Komisk tragedie

Historien *I de tusen hjem* er langt fra lystig. Therese, spilt av Elisabeth Olsen, er 15 år og bor sammen med sin alkoholiserende mor (Marit Holm). Mora bryter løfter, og konflikter oppstår. Men fortellingen er også full av humor. Det rippes opp i scener fra klassefester du trodde du hadde glemt. Stykket fikk da også god mottakelse da det ble spilt foran ungdomsskoleelever tidligere på dagen.

Husk drømmene

Over regnbuen er en vakker og optimistisk fortelling om hvordan våre ungdommelige drømmer knuses i møtet med de voksnes virkelighet. Stykket er det lengste av de tre, og inneholder også flotte sangpartier fremført av Torgeir Steinsland og Hege Albrigtsen. Moralen i historien er simpel. Drømmer varer evig, det gjelder bare å huske dem.

Tekst AUDUN RUNDBERG

GRATIS

bringning til våre kunder i sentrum
(mellom Sydspissen, Prestvannet Stud.hjem, Tromsdalen og UiTø)
÷ **15% rabatt** ved bestilling, (fri bringning ved minst 2 retter). Se menyen på:

www.cuisineorientale.com el. siste side i
Lokal Veiviseren.

Det orientalske kjøkken, Sjøgata 25.
Tlf. 77 65 65 66

Mens vi venter på Nord-Norgebanen...

ONSDAG

7

TORS DAG

8

TSI-idrett

Aikido på ISL fra 17.30 til 19.00 og 19.30 til 21.00.

Nålauget

Forfatter og journalist Frode Grytten gjester denne kvelden Driv kl. 18.00. Gratis inngang.

Skøyter

Tromsdalen Kunstisbane holder åpent hverdager fra 16.30 – 20.45 og i helgen fra 11.00 til 15.45. Utleie av skøyter.

Utstilling

Performance- og multikunstneren Kurt Johannesen presenterer sitt tredelte installasjonsarbeid *All* på Tromsø Kunstforening. Utstilling frem til 18 mars.

Teater

Hålogoland Teater viser *Poy! – Musikkteater for barn fra 3 år* på Kulturhuset, Lillescenen kl. 18.00. Billetter kroner 80/50.

TSI-idrett

Karate på NFH fra 19.30 til 21.00.

Teater

Hålogaland Teater presenterer *Den glade pessimisten TO* med Sverre Kjeldsberg og Ragnar Olsen på Kulturhuset. Viser frem til 16. mars på Teaterloftet, alle dager kl. 20.00 (unntatt søndag og mandag) og lørdag er det glade pessimister å se fra klokka 20.00.

Teater

Hålogoland Teater viser *Poy! – Musikkteater for barn fra 3 år* på Kulturhuset, Lillescenen klokken 10.00, 12.00 og 18.00. Billetter 80/50 kroner, mens matineeene koster 90.

Foto OLA RØE

ONSDAG

14

TORS DAG

15

TSI-idrett

Fekting på NFH fra 16.30 til 19.30.

Teater

Hålogaland Teater presenterer *Den glade pessimisten TO* med Sverre Kjeldsberg og Ragnar Olsen på Kulturhuset. Viser frem til 16. mars på Teaterloftet, alle dager kl. 20.00 (unntatt søndag og mandag) og lørdag er det glade pessimister å se fra klokka 20.00.

Skøyter

Tromsdalen Kunstisbane holder åpent hverdager fra 16.30 – 20.45 og i helgen fra 11.00 til 15.45. Utleie av skøyter.

Utstilling

Performance- og multikunstneren Kurt Johannesen presenterer sitt tredelte installasjonsarbeid *All* på Tromsø Kunstforening. Utstilling frem til 18 mars.

Konsert

Bandkonsulatet på UiTø gir konserter med egne stjerner fra klokken 22.00 på Driv.

Teater

Hålogaland Teater presenterer *Den glade pessimisten TO* med Sverre Kjeldsberg og Ragnar Olsen på Kulturhuset. Viser frem til 16. mars på Teaterloftet, alle dager kl. 20.00 (unntatt søndag og mandag) og lørdag er det glade pessimister å se fra klokka 20.00.

Utstilling

Performance- og multikunstneren Kurt Johannesen presenterer sitt tredelte installasjonsarbeid *All* på Tromsø Kunstforening. Utstilling frem til 18 mars.

Konsert

Trekløveret Kari, Ola og Lars Bremnes gir konserten *Soløye*. Søskenkonserten kan oppleves i Kulturhusets storstue kl. 19.30 for 250/200 kroner.

TSI-idrett

Boksing på NFH fra 18.00 til 20.00.

Konsert

På Teaterkafeen holder musikere fra Tromsø Symfoniorkester lunsjkonsert fra kl. 11.30-12.00. Billettpris kroner 35.

Teater

Hålagoland Teater viser *Poy!* – Musikkteater for barn fra 3 år på Kulturhuset, Lillescenen klokken 10.00, 12.00 og 18.00. Billetter 80/50 kroner, mens matineene koster 90.

Utstilling

Performance- og multikunstneren Kurt Johannesen presenterer sitt tredelte installasjonsarbeid *All* på Tromsø Kunstforening. Utstilling frem til 18 mars.

Fest

Alternadriv gnikker vorspielrock for partyløvene sånn circus klokka 22.00.

Foredrag

Toril Swan, Engelsk Institutt, med foredraget *Tiden i språket og språket i tiden* på Driv kl. 13.00.

Sport

På Kraft arrangerer TSI Judo-klubb Nord-Norge mesterskap i judo. Gratis inngang og start kl. 10.00.

Film

Tromsø Filmklubb viser dansk film på Verdensteateret, kl. 14.30. Lasse Spang Olsens actionkomedie *I Kina spiser de hund* er nok et friskt pust fra den danske filmindustri.

Konsert

Tromsø Jazzklubben presenterer *Bossa Nordpå* på Lillescenen på Kulturhuset. Kl. 21.00 blåses det hele i gang og billetter fåes ved Kulturhuset.

Fest

Høy Pultz fra 22.00 på Driv.

Konsert

Kristin Spitznogle Ensemble holder to konserter i Tromsø. Ensemblet kan henholdsvis oppleves på jazzkafé på RiTø kl. 14.00 og på Kaffe å Lars på kvelden.

Konsert

Blandakoret Nordaførr er initiativtaker til en *Solidaritetskonsert for Palestina* i Storsalen, på Kulturhuset, kl. 19.30. Av artister kan Mari Boine, Tobben & Ero, Kine Hellebust og Blandakoret Nordaførr nevnes. Billetten er 150 kroner stykk.

Utstilling

Performance- og multikunstneren Kurt Johannesen presenterer sitt tredelte installasjonsarbeid *All* på Tromsø Kunstforening. Utstilling frem til 18 mars.

TSI-idrett

Wing Tsun trening på NFH fra 19.30 til 21.00.

Foredrag

Institutt for sosiologi og Senter for aldersforskning i Tromsø arrangerer forelesningsrekken *Aldring og livsløp* våren 2001. Dagens tema er: *Alderdorm, etnisitet og sosial endring*. Klokken 10.15- 12.00, på rom B- 0107 på SV- fakultetet.

Dans

Flamencokurs på Kulturskolen, Storgt. 132, klokka 20.30. Nybegynnernivå. Varer i fem uker. Mandager og torsdager. Kontakt Isabel på telefon 77 63 11 52.

Litteratur

Poeten Jan Erik Vold kommer til Tromsø og Litteraten i Teaterkafeen. Vold leser klokken 20.00 fra sine to bøker *Mørkets sangerske* og *I vekstens tegn*, som kom ut i fjor.

Dans

Dansekveld kl. 20.00 på Swingeriet (Storgata 104, 2. etg. ved Veita i regi av Tromsø Swingklubb. Medlemmer kr. 20, ikke-medl. Kr. 30.

Seminar

Kvinnforsk arrangerer Seminar i Feministisk teori. I dag kommer Sally Sheldon fra Keele University med seminaret *Men are becoming victims of their reproductive capacity in the same way as women*. Fra 14.15 til 16.00 i Hiet på Hovedgården.

UKA 2001

Oppstartmøte for UKA-revyen på Driv, kl. 19.00 i 3. etasje. Alle scenekåte studenter bør kjenne sin besøkelsestid her.

TSI-arrangement

TSI innebandy arrangerer årets studentmesterskap i innebandy. Oslo, Bergen, Narvik, Bodø med flere kommer oppover for å kjempe om gullet!

Teater

Riksteateret presenterer *Mensch* i Storsalen på Kulturhuset klokka 20.00. Billetter koster 150/100 kroner.

Konsert

Kevin Dean kvintett jazzet på Lillescenen på Kulturhuset. Tromsø Jazzklubb er arrangør og konserten starter kl. 21.30. Billetter fåes ved Kulturhuset.

Teater

Hålagaland Teater presenterer *Den glade pessimisten TO* med Sverre Kjeldsberg og Ragnar Olsen på Kulturhuset. Viser frem til 16. mars på Teaterloftet, alle dager kl. 20.00 (unntatt søndag og mandag) og lørdag er det glade pessimister å se fra klokka 20.00.

Konsert

Kristine Henriksen med band har konsert på Driv. Glamorøse 70-tallet og naive 80-tallet vil dominere denne kvelden.

Lørdagsuniversitet

Olav Helge Førde, Institutt for Samfunnsmedisin med foredraget *Er mennesket den eneste levende skapning i nord som ikke blir påvirket av lysets årssyklus?* Start kl. 13.00 på Driv.

TSI-idrett

SURK har sin undervannsrugby på Alfheim fra 15.30 til 17.30.

Utstilling

Performance- og multikunstneren Kurt Johannesen presenterer sitt tredelte installasjonsarbeid *All* på Tromsø Kunstforening. Utstilling frem til 18 mars.

Film

Tromsø Filmklubb viser Julian Temple's *The Filth & The Fury* på Verdensteateret kl. 14.30. Temple's andre film om rabagastene i Sex Pistols.

Fest

Høy Pultz fra 22.00 på Driv.

Skøyter

Tromsdalen Kunstisbane holder åpent hverdager fra 16.30 – 20.45 og i helgen fra 11.00 til 15.45. Utleie av skøyter.

Konsert

Murmansk Kammerorkester tar turen til Tromsø for å spille Grieg, Mozart og Tchaikovsky. Soloist Benedicte Palko regnes for å være en av de unge, ledende, skandinaviske pianister og vil være å oppleve sammen med kammerorkesteret i Storsalen på Kulturhuset kl. 19.30. Billetten for klassiske perler er 160/110 kroner.

Foredrag

Institutt for sosiologi og Senter for aldersforskning i Tromsø arrangerer forelesningsrekken *Aldring og livsløp* våren 2001. Dagens tema er: *Aldring og eldre. Utviklingstrekk, kunnskap og tilnærminger innen gerontologien* ved dr. gradsstudent Kari Brøndbo. Klokken 10.15-12.00, på rom B- 0107 på SV- fakultetet.

TSI-idrett

Innebandy på Kraft fra 17.45 til 19.00 og 19.00 til 20.30.

Skøyter

Tromsdalen Kunstisbane holder åpent hverdager fra 16.30 – 20.45 og i helgen fra 11.00 til 15.45. Utleie av skøyter.

Dans

Swingkurs 6-steg nybegynner på Swingeriet (ved Veita) kl. 20.15 – 22.15. Tre mandager til svinges det på Swingeriet.

TSI-idrett

Volleyball spilles på Kraft fra 20.30 til 22.00.

Fjellgruppa

Fjellgruppa treffes annen hver tirsdag i Gammen for sosialt samvær og en kopp kaffe.

Seminar

Kvinnforsk arrangerer Seminar i Feministisk teori. I dag kommer Nancy Hartsock fra UofW, USA, med foredraget *Politics and feminist standpoint theory* fra 14.15 til 16.00 i Hiet på Hovedgården.

TSI-idrett

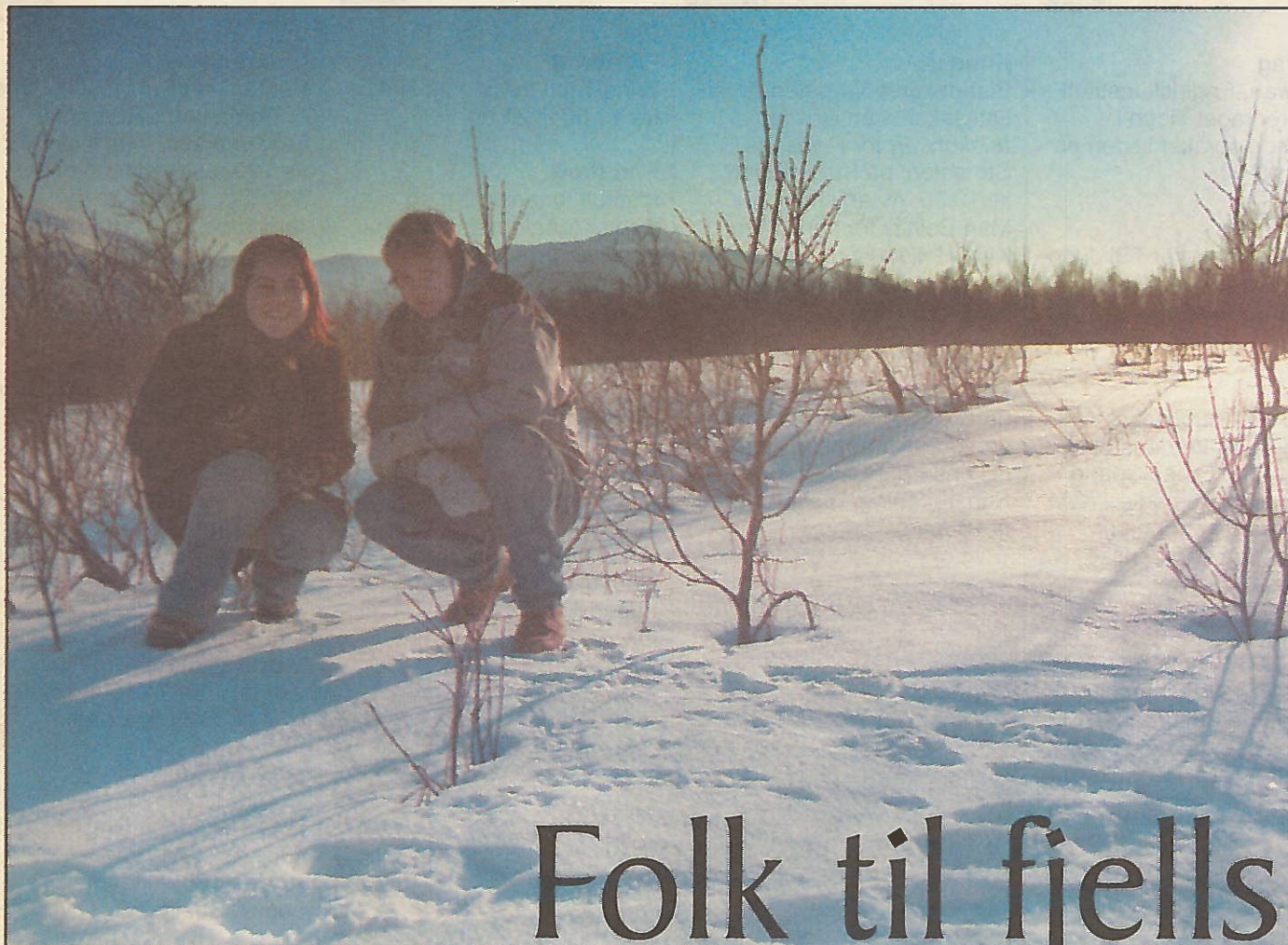
Basket spilles fra 20.00 til 22.00 på Kraft.

Skøyter

Tromsdalen Kunstisbane holder åpent hverdager fra 16.30 – 20.45 og i helgen fra 11.00 til 15.45. Utleie av skøyter.

Dans

Dansekveld kl. 20.00 på Swingeriet (Storgata 104, 2. etg. ved Veita i regi av Tromsø Swingklubb. Medlemmer kr. 20, ikke-medl. Kr. 30.

Folk til fjells

SPOR: Leder i TSI Fjellgruppa, Marthe Jensen, og kasserer Marius Larsen ønsker flere til fjells.

Mot i brystet, vett i pannen. Med kart og kompass i hånd har TSIs Fjellgruppe lagt planene for vårens turer.

Isfiske, klatrekurs i Lofoten og 17. mai-feiring på en fjelltopp er noe av hva fjellgruppa kan lokke studentene med i anledning vårens ankomst. Leder Marthe Jensen og kasserer Marius Larsen er på farten til Tromsdalen og skredkurs der, men forteller mer enn gjerne om vårprogrammet før de legger i vei.

Fjell og viden hygge

Ingen av de to har vært så veldig lenge i styret til fjellgruppa, men kan love fjell, vidde og hygge fremover.

– Vi kom begge to nye og ferske på infomøte til fjellgruppa i fjor høst, og så gikk det som det ofte gjør. Vi havnet begge to i styret. Men det er kjempeartig, og på møtene diskuterer vi ivrig hvor vi vil dra, forteller Marthe.

– I slutten av mars går turen til Dividalen i Indre Troms. Vi skal ligge i telt, drive litt isfiske, og de som vil kan bestige Njunis på 1500 meter over havet, frister Marthe.

Klatremus og høytragende geiter

De to ser allikevel frem til mai med størst glede og kan da lokke med klatretur til Lofoten.

– Vi kommer til å ta Hurtigruta til Henningsvær, hvor vi skal være i fem dager. Turen kommer til å koste 1.000 kroner, som er svært billig i forhold til ordinære priser. Dette er en tur for nybegynnere så vel som erfarne klatrere. Avslutningen på nybegynnerkurset vil være en tur til Svolværgeita, reklamerer Marius. Tidlig i høstsemesteret vil det følges opp med nok en klatretur, men denne gang til Stetind, forteller de to.

Kremtur til Hollenderen

Fjellgruppa har brukt det meste av sitt budsjett på å vedlikeholde sitt utstyrslager.

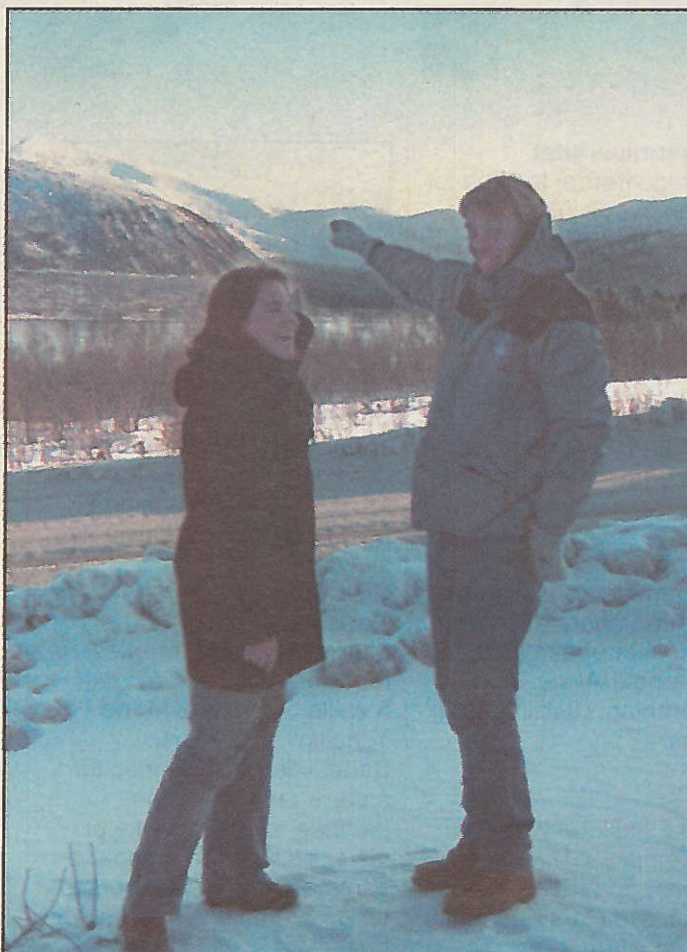
UT PÅ TUR:

Fjellgruppa har turer til fjern og nær i omegnen. Denne dagen står skredkurs i Tromsdalen for tur.

Alle foto
MORTEN ODDVIK

– Vi stiller med teltutstyr, lykter, primuser, kompass og annet spesialutstyr. Folk trenger kun kle seg godt og ta med seg eventuelt ski, sovepose og litt mat på turene våre. Vi pleier ofte å spleise på mat, påpeker Marius.

– Vi vil også minne om den årlige 17. mai-turen vi har til Hollenderen. En dagstur, som i fjor fikk turgåerne til å trekke i shorts og riste krem opp til toppen for å feire dagen med bløtkake, ler Marthe.

De to entusiastiske fjellrevne myser mot vårsola og gjør seg klar for avgang til Tromsdalen og skredkurs.

– Det er ikke om å komme først til toppen, det er mest for det sosiale, smiler de to og drar til fjells.

Tekst MORTEN ODDVIK

Kaffetørst tsunami

Gamle mennesker er rare. For det første står de alltid tidlig opp. Og så spiser de suppe eller fisk. Og nå lurar eldrebølgen ute i havgapet.

Eldrebølgen. Hvilket syn det må bli. Entsunami av gåstoler og kamferdrops kommer om et par år til å skylle over Norge med all sin mektige kraft.

Foreldregenerasjonen tar inn på gamle hjem og eldreboliger. Dessertgenerasjonen vil endelig få hele dagen til å nyte nettopp karamellpudding og sviskekompott. Med så mye krem og fløte de vil.

Side-
blikk

Vil de nye pensjonister videreføre arven med Kongen av Danmark og en kopp kola til barnebarnet på ettermiddagsbesøk? Skrekken er jo en gjeng med adrenalinsøkende besteforeldre på Harley og bestemor på houseparties. Og med en så høy skilsmisserate blant denne generasjonen og Viagra kan det bli et mareritt for kommende hjelpepleiere.

Foreldregenerasjonen har jo opparbeidet seg en tradisjon på Sydenturer, og praksisen med å sende pensjonister sørover er jo slettes ikke dum. Når de ikke lenger gidder spille Vriompeis med barnebarna eller bygge hus med barna sine, kan de jo like godt dra ned til solkysten og spille bocchia og drikke paraplydriker på bassengkanten i stedet.

Men når alt kommer til alt, er det vel best å ha gamlingene her på berget, uansett hvor mange lårhalsbrudd og hjerteproblemer det måtte være. De er nå tross alt vårt opphav. Så lenge de ikke sikler eller promper sjenerende mye, kan de vel saktens få lov til å bli.

På stranden står en ung generasjon og skuer ut i havgapet. Der ute reiser det seg en bølge av en menneskemasse. Det lukter lapskaus og Vidar Lønn Arnesen, fiskepinner og konfektesker. Den unge generasjonen rydder fjæra for generasjonskløfter og misforståelser. En armada av pensjonister er ventet om et kvarter. Vi har satt på kaffen.

Tekst MORTEN ODDVIK